

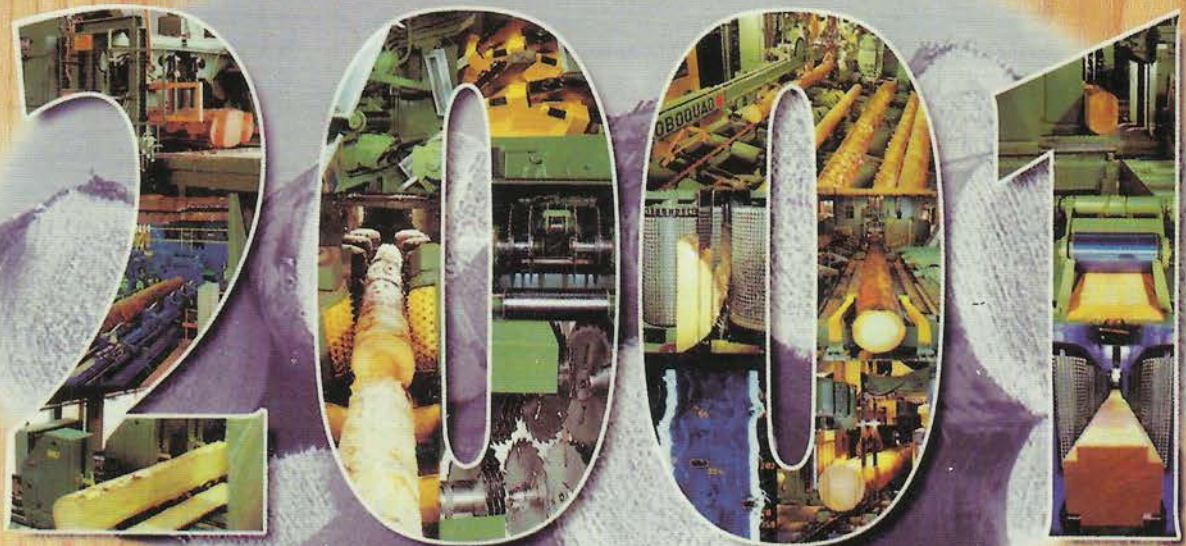
FAIPAR

A FAIPAR MŰSZAKI TUDOMÁNYOS FOLYÓIRATA XLIX. évf. 2001/1.

Egyesületi hírek

Új kutatási eredmények

2001. MÁRCIUS

Főszerkesztő:

BÍRÓ LÁSZLÓNÉ

A szerkesztőbizottság tagjai:

DR. FÁBIÁN TIBOR

DR. MOLNÁR SÁNDOR

DR. TÓTH SÁNDOR

A szerkesztőség címe:

1027 Budapest, Fő u. 68.

Hirdetések felvétele:

A FAIPAR szerkesztőségében.

Telefon/fax: 201-9929

Kiadja:

a Faipari Tudományos Egyesület

Készült:

MTESZ Házinyomda

Felelős vezető:

BUDAI LÁSZLÓ

Megjelenik:

negyedévente

Terjeszti:

Faipari Tudományos Egyesület

Internet elérhetőség:

www.szaklapok.mtesz.hu

Példányonkénti ára:

300 Ft

Éves előfizetési díj:

1200 Ft

Index: 25 281

HU ISSN 0014-6897

TARTALOM:

Horváth Tibor:

Meghívó a Faipari Tudományos Egyesület küldöttközgyűlésére 1

Országos Elnökségi ülés 1

Vendégségben a Graboparkett Kft.-nél 2

Faanyagszáritási konferencia 2

A Faipari Tudományos Egyesület közhasznúsági jelentése 3

Németh Róbert:

Tájékoztató a Faipari Tudományos Alapítvány (FATA)

2001. február 9-i üléséről 5

Dr. Winkler András:

Faipari Kutató és Szolgáltató Központ a Nyugat-Magyarországi

Egyetem Sopron, Faipari Mérnöki Karán 5

Dr. Szabadhegyi Győző:

Együttes ülést tartott az MTA Erdészeti Bizottság Fagazdasági Albizottsága

és a FATE Oktatási Bizottsága 2000. december 12-én Budapesten 5

Az európai bútoringázás helyzete 8

Dr. Tóth Sándor:

A LINGEL gyár és hatása a hazai bútoringázásra 10

Dr. Varga Ferencné dr.:

Hazai termőhelyről származó egzotafenyők fizikai és mechanikai jellemzői 13

Csupor Károly:

A faanyagvédelem környezetvédelmi megítélése 14

Fehér Sándor-Fillinger Balázs:

A sebzési reakciók hatása a faanyag anatómiai jellemzőire 16

Erdélyi utazás 20

Címlap fotó: Holzkurier (2001/1)

Ezen lap megjelenését

**a PRO RENOVANDA CULTURA
HUNGARIAE ALAPÍTVÁNY**

és az

**IPAR MŰSZAKI FEJLESZTÉSÉÉRT
ALAPÍTVÁNY**

támogatta.

MEGHÍVÓ

a Faipari Tudományos Egyesület küldöttközgyűlésére

Ideje:
2001. április 18. 10.00 óra

Helye:
MTESZ Budai Konferencia Központ
Budapest II., Fő u. 68. II. emelet 219.

Napirend:

Megnyitó
Beszámoló az egyesület 2000. évi közhasznú tevékenységéről
HORVÁTH TIBOR elnök

Az Ellenőrző Bizottság jelentése
PÁSZTOR PÉTER EB-elnök

Hozzászólások

Az éves beszámoló, az EB és a közhasznúsági jelentés elfogadása

Örökös tagok megválasztása

Zárszó

A közgyűlésre minden érdeklődő tagtársunkat meghívom.

Amennyiben a közgyűlés határozatképtelen, ugyanezen a napon, azonos helyszínen, változatlan napirenddel 10.30 órára összehívom a közgyűlést.

Horváth Tibor
elnök

Országos Elnökségi ülés

A Faipari Tudományos Egyesület 2001. február 21-én Kecskeméten a Graboparkett Kft.-nél tartotta kihe-lyezett ülését.

Horváth Tibor elnök értékelte az egyesület 2000. évi tevékenységét. Tájékoztatást adott a rendezvényekről és azok pénzügyi eredményéről. A rendezvények úgy szakmailag, mint pénzügyileg, eredményesek voltak. Az ülésen a területi szervezetek képviselői tájékoztatták a jelenlévőket működésükről és tervezett programjukról.

Döntés született az egyesület küldöttközgyűlésének időpontjáról: április 18. Budapest.

Az elnökség több időszerű kérdést is megvitatott és az alábbi határozatokat hozta:

1/2001. II. 21. sz. határozat

Az elnökség egyhangú döntéssel úgy határozott, hogy az egyesület részt vesz a Magyar Szabványügyi Testület munkájában és a 2001. évi tagdíjat átutalja.

2/2001. II. 21. sz. határozat

Az elnökség egyhangú döntéssel úgy határozott, hogy AZ ÉV OKTATÓJA egyesületi kitüntetés a jövőben Szabó Dénes professzor nevét viseli.

2/2001. II. 21. sz. határozat

Az elnökség 1 igen, 2 tartózkodás és 12 nem szavazattal nem támogatja a Faipari Tudományos Alapítvány közhasznú szervezetté történő bejegyzését.

Vendégségben a Graboparkett Kft.-nél

KECSKEMÉTI PARKETTAGYÁRTÓ KFT.

A Grabo csoport tagja

A Faipari Tudományos Egyesület Országos Elnökségi ülését 2001. február 21-én a Graboparkett Kecskeméti Parkettagyártó Kft.-nél tartotta.

A házigazda Várkonyi Gábor ügyvezető igazgató tájékoztatást adott működésükről, a közelmúltban befejeződött kiemelkedő nagyságú egymilliárd forintos nagyberuházásról. Az átadásra került szalagparketta-gyártó üzem európai színvo-

nalú. Az üzemcsarnok 3000 négyzetméter alapterületű. A gépsort a Homag Engineering cég szállította. A gyártósor nagy kapacitású, melyen évi 6–800 000 négyzetméter kítűnő minőségű szalagparketta készül. A tulajdonosok nem zárkóznak el a további fejlesztéstől, bővítéstől.

A szóbeli tájékoztatást követően a jelenlévők üzemlátogatáson vettek részt. Nagy elismeréssel szölkáltak a látottakról, hallottakról.

Köszönjük a lehetőséget és a szívélyes fogadtatást.
(BÉ)

Tisztelt Tagtársunk!

Szaklapunkkal együtt megküldjük a 2001. évi tagsági kártyát azon tagjainknak, akik tagdíjfizetési kötelezettségüknek eleget tettek. Sajnálatos, hogy tagjainknak csupán 50%-a fizette be határidőre (február 1.) tagdíját.

Azon tagtársaink, akik e lapszámmal együtt nem

kapták meg tagsági kártyájukat, nem fizették be tagdíjukat, melynek pótlását kérjük. Amennyiben tagdíjuk postafordultával nem érkezik meg, a következő lapszámot már nem áll módunkban kézbesíteni.

Az egyesületi tagsági kártya változatlanul balesetbiztosítás igénybe vételére jogosítja tagjainkat.

Faanyagszáritási konferencia

A Faipari Tudományos Egyesület „Fűrészáruszáritás fejlesztésének időszerű kérdései” címmel konferenciát rendez

2001. április 23–26. Sopron.

Témakörök:

- A száritás jelentősége, helyzete és időszerű kérdései.
- A szakszerű száritás követelményei.
- Száritási feladatok, a faanyagok szárithatósága.
- Különleges száritási módok alkalmazási lehetőségei (kontak száritás, vegyi száritás, a napenergia hasznosítása stb.).

- Korszerű száritóberendezés konstrukciók.
- A száritás minőségi követelményeinek szabályozása.
- A faipari száritás energiagazdálkodása.
- A száritóüzemek vezetőinek feladatai.

Jelentkezés és részletes felvilágosítás:

Faipari Tudományos Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. Tel./fax: 201-9929.

Jelentkezési határidő: április 1.

A tanfolyam részvételi díja: 45 000 Ft.

Egyesületi tagoknak: 40 000 Ft.

Ha LIGNO NOVUM, akkor Sopron!

A Program Kft. a Faipari Tudományos Egyesület és az Országos Asztalos és Faipari Szövetség képviselői 2001. január 31-én Budapesten megbeszélést tartottak az augusztusi LIGNO NOVUM asztalos és faipari szakkiállítás előkészítő feladatairól.

A Program Kft. és a Faipari Tudományos Egyesület aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy az X-Meditor Kft. áprilisban Budapesten „faipar.hu” címmel faipari és informatikai szakkiállítást rendez.

Az Országos Asztalos és Faipari Szövetség elnöke kifejtette, hogy ez a kiállítás az internet adta lehetőségek gyakorlati alkalmazásáról szól és nem befolyásolhatja a LIGNO NOVUM sikerét. Az OAFSZ legfontosabb rendezvénye továbbra is a soproni, melyet a jövőben is támogatnak. Az alapítók és a szervezők továbbra is kiállnak amellett, ha LIGNO NOVUM, akkor Sopron!

Közhasznúsági jelentés a FAIPARI TUDOMÁNYOS EGYESÜLET 2000. évi működéséről

I. Számviteli beszámoló

I/1. Az Egyesület célja, tevékenysége

A Faipari Tudományos Egyesület az 1997. évi CLVI. törvény alapján közhasznú szervezetként működik.

Önkéntes alapon tagja a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének (MTESZ).

Az Egyesület székhelye: 1027 Budapest II., Fő u. 68.

Az Egyesület célja, társadalmi úton elősegíteni a magyar faipart és annak fejlődését. Ápolni és erősíteni a szakmai egység érzését és gyakorlatát, bővíteni az egyesületi tagok ismereteit, formálni a szakma és a faiparról kialakult közvéleményt, gondoskodni a tagok közös érdekképviseletéről.

I/2. Az Egyesület könyvvezetéséről, beszámolási kötelezettségéről

Az Egyesület könyvvezetésének módja, kettős könyvvezetés az általános szabályok szerint. Az Egyesület a 8/1996. (I. 24.) kormányrendelet alapján egyszerűsített éves beszámolót készít. A mérleg fordulónapja december 31., az éves beszámoló elkészítésének időpontja május 31.

I/2.1. A teljesség elvének megfelelően azok a tételek, amelyek a mérleg fordulónapja előtt még nem, de a beszámoló készítésének időpontja előtt ismertté váltak, aktív, illetve passzív időbeli elhatárolásként kerültek könyvelésre.

I/2.2. Az eszközök értékelése

Az Egyesület a befektetett és forgóeszközöket beszerzési költségen értékeli és tartja nyilván. A beszerzési költség az 1991. évi XVIII. törvény 35. §-ban leírtakat tartalmazza.

I/2.3. Az eszközök értékcsökkenése

Az Egyesület a befektetett eszközök értékcsökkenését lineárisan számolja el a mindenkori adótörvényben közzétett amortizációs kulcsok alkalmazásával. Terv szerinti értékcsökkenésként számolja el a befektetett eszközök fenti módon kiszámított értékcsökkenését évente.

A 30 E Ft alatti egyedi beszerzési értékű tárgyi eszközök esetében azok használatba vételekor egyösszegben számolja el a terv szerinti értékcsökkenést.

Terven felüli értékcsökkenési leírásként kerül elszámolásra a befektetett eszközök értékének csökkenése, azok megrongálódása, megsemmisülése esetén.

I/2.4. Az eszközök értékvesztése

Értékvesztést az Egyesület az 1991. évi XVIII. törvény 39. § szerint számol el.

I/2.5. Felújítás, karbantartás

Az Egyesület az állóeszközök felújításával kapcsolatos költségeket, amennyiben azok nem eredményezik az

állóeszköz értékének növekedését, költségként számolja el.

I/3. Az Egyesület vagyoni helyzetének alakulása

I/3.1. A befektetett eszközök alakulása

Megnevezés	Nyitó érték	Záró érték	(E Ft-ban)
Tárgyi eszközök	91	67	
Befektetett eszközök összesen	91	67	

I/4. Források

I/4.1. Saját tőke

Saját tőke záróállománya	1205	2032	(E Ft-ban)
Induló tőke	4641	4641	
Tőkeváltozás	-3436	-2609	

I/4.2. Kötelezettségek

Hosszú lejáratú kötelezettségek záróállománya	0	(E Ft-ban)
Rövid lejáratú kötelezettségek záróállománya	90	
ebből – szája elszámolása	25	
munkaadói, munkavállalói járulékok	6	
tb-kötelezettség	47	
áfa	-5	
eho	4	
belföldi szállítók	12	

I/4.3. Pénzeszközök

Záróállomány	1 900	(E Ft-ban)
ebből – pénztárban	190	
elszámolási betétszámlán	1 710	

A pénzeszközök záróállománya a pénztárkönyvvel és a záró bankbizonylattal egyező.

I/4.4. Aktív időbeli elhatárolások

Az aktív időbeli elhatárolások között kerültek kimutatásra a mérleg fordulónapja előtt felmerült olyan kiadások, amelyek költségként csak a mérleg fordulónapját követő időszakra számolhatók el.

Záróállomány	2
ebből – 2001. évi folyóirat előfizetési költség	2

I/4.5. Passzív időbeli elhatárolások

Záróállomány	0 E Ft.
--------------	---------

I/5. Eredménykimutatás

I/5.1. Az eredmény alakulása a tevékenység célja szerint

Megnevezés	Előző évi (E Ft-ban)	Tárgyévi (E Ft-ban)
Összes közhasznú tevékenység bevétele	10 728	12 924
Összes közhasznú tevékenység költsége	11 773	12 096
Adózás előtti eredmény	-1 045	828
Adófizetési kötelezettség	-	-
Adózott eredmény	-1 045	828
Tökeváltozás	-3 436	-2 609

II. Költségvetési támogatás felhasználása

Egyesületünk költségvetési támogatásban nem részesült.

III. A vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatás

I. pont alatt részletezve.

IV. Célszerű juttatások kimutatása

Egyesületünk célszerű juttatásban nem részesült.

V. A kapott támogatások részletezése

Az *Ipar Műszaki Fejlesztéséért Alapítvány* pályázati kiírása olyan szakmai rendezvények szervezését támogatja, amely az ipari termékek fejlesztésével, új gyártástechnológiákkal foglalkoznak. Támogatja továbbá a műszaki-tudományos szaklapok megjelenését.

Pályázatunkat az alábbiak szerint fogadták el:
FAIPAR c. szaklap megjelenésére 300 000 Ft.

A *Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány* a szakmai tudományos folyóiratok támogatására hirdetett pályázatot.

FAIPAR c. szaklap megjelenésére megítélt támogatás 100 000 Ft.

A *Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége* által igényelt központi költségvetési támogatásból 351 000 Ft.

Alaptevékenység támogatása összesen: 751.000 Ft.

Központi alapoktól kapott támogatás

Egyesületünk javára felajánlott személyi jövedelemadó 1%-ának összege: 121 172 Ft.

VI. A közhasznú szervezet vezető tisztségviselőinek nyújtott juttatások összege

A Faipari Tudományos Egyesület vezető tisztségviselői, a korábban kialakult szokásoknak megfelelően, 2000-ben sem részesültek anyagi vagy természetbeni juttatásban.

VII. Beszámoló a közhasznú tevékenységről

Egyesületünk az Alapszabályban rögzített céljai megvalósítása érdekében a munkába bevonja és aktivizálja a szakterület mérnökeit, műszaki dolgozóit. Elősegíti a tagok szakmai fejlődését, elsősorban szakmai ismeretterjesztő konferenciákkal, előadá-

sokkal, kiállításokkal. Néhány rendezvény, amelyet önállóan, illetve társszervezetekkel közösen rendeztünk meg:

- Szárítókezelői tanfolyam
- Faanyagvédelmi konferencia
- Szakmai tanulmányút szervezése
- 50 éves jubileumi közgyűlés
- Küldöttközgyűlés
- X. Országos Faiparos Találkozó
- Ünnepi közgyűlés
- Erdész-faiparos találkozó

Szaklap

A műszaki-tudományos eredmények publikálására, a szakmai kultúra terjesztésére, az egyesületi hírek, információk közlésére Egyesületünk negyedévente kiadta a FAIPAR c. szaklapot.

Kiadvány

Az egyesület alapításának 50. évfordulójára a „Faipari Tudományos Egyesület történetéből” c. kiadványt jelentettünk meg.

Egyesületi tagjaink szakmai, tudományos és egyesületi munkája elismerésére díjakat, kitüntetések adtunk át.

Az Országos Elnökség és a Vezetőség beszámolója 2000. évről

A nehézségek ellenére elmondhatjuk, hogy az egyesület célkitűzései megvalósultak.

Országos Elnökség

2000. évben két ülést tartott. Munkáját program szerint végezte.

- Elfogadta az Egyesület éves költségvetését.
- Kidolgozta az éves programot.
- Értékelte a területi szervezetek munkáját.
- Döntött a kitüntetések odaítéléséről.
- A közgyűlésnek javaslatot tett az örökös tagokra.

Vezetőség

az elnökségi ülések között az Egyesület operatív kérdéseivel foglalkozott.

Tíz alkalommal ülésezett.

- Elkészítette az Egyesület pénzügyi tervét.
- Összeállította az éves munkatervet.
- Közgyűlések és elnökségi ülések előkészítése, előterjesztések kidolgozása.
- Ligno Novumhoz kapcsolódó programok meghatározása, lebonyolítása.
- 50 éves jubileumi közgyűlés előkészítése, lebonyolítása.
- Közhasznúsági jelentés elkészítése.

Az Országos Elnökség és a Vezetőség munkáját a törvényben és az egyesületi Alapszabályban foglalt előírások, valamint a közgyűlés határozatainak megfelelően végezte.

Horváth Tibor
elnök

Tájékoztató a Faipari Tudományos Alapítvány (FATA) 2001. február 9-i üléséről

A Faipari Tudományos Alapítvány kuratóriumi ülést tartott 2001. február 9-én Sopronban. Dr. Molnár Sándor elnök beszámolt a 2000. évi tevékenységről, melyből kiemelte a Faipari kézikönyv I. kiadását.

Az Alapítvány 2001. évi feladatai közül alapvetőnek ítélte a Faipari kézikönyv II. kidolgozását és megjelenését. A mű tervezett terjedelme 550 oldal. A kuratórium a kézikönyv tematikáját a következők szerint fogadta el. (Szerkesztő: dr. Molnárné Posch Paula.)

Előszó

- 1. Faipari termékgyártás alapjai** (160 oldal).
- 2. Technológiai tervezés, folyamat kialakítás, irányítás** (20 oldal).
- 3. Bútoripari termékek, technológiák** (80 oldal).
- 4. Belsőépítészeti és asztalosipari fatermékek** (80 oldal).

5. Faházak, fateherviselő és térhatározó szerkezetek (60 oldal).

6. Egyéb faipari termékek és gyártásuk (50 oldal).

7. Faipari termékek tervezése (40 oldal).

8. Faipari termékek marketing tervezése (20 oldal).

9. Minőségbiztosítás, környezet- és munkavédelem (ISO 9000, ISO 14000) 50 oldal.

Az alapítvány kuratóriuma döntött a közhasznú szervezetté történő átalakulásról, megtárgyalta szervezeti és működési szabályzatát.

A tanácskozáson megállapodás született arról is, hogy a jövőben a FATA kiemelt figyelmet szentel a faanyag és fatermékek PR-tevékenységének.

Németh Róbert

titkár

Faipari Kutató és Szolgáltató Központ a Nyugat-Magyarországi Egyetem Sopron, Faipari Mérnöki Karán

A NyME Faipari Mérnöki Karának Tanácsa, valamint az Egyetem Tanácsa elfogadta egy Faipari Kutató és Szolgáltató Központ Alapítási Dokumentumait. A Kutató Központ a Faipari Mérnöki Karon belül intézeti jellegű egységként végzi tevékenységét. Jogállása, működési jellemzői megegyeznek a kar többi intézetével.

A Faipari Kutató és Szolgáltató Központ (FKK) a Faipari Kutató Intézet megszűnése után az ország egyetlen kutatóhelye lesz. Ellátja a fahasznosítással, fafeldolgozással és famegmunkálással kapcsolatos közhasznú kutatási feladatokat, valamint megbízások alapján regionális és országos jelleggel alkalmazott és fejlesztő kutatási, szolgáltatói és szaktanácsadási tevékenységet végez. Ezeket a tevékenységeket elsősorban a Faipari Mérnöki Kar oktatói és kutatói végzik. Egyes esetekben más karok és kutatóhelyek bevonására is szükség lesz.

A Faipari Kutató és Szolgáltató Központ teljes jogállású létszáma 4 fő. Vezetője az intézetigazgató, akinek tudományos fokozattal kell rendelkeznie. Munkáját egy intézeti titkár, egy menedzser és egy asszisztens (adminisztrátor) segítik.

A Faipari Kutató és Szolgáltató Központ finanszírozása költségvetési forrásból, pályázatokon elnyert forrásokból és gazdasági szervezetek megrendeléseiből befolyt pénzkereteből történik. A munkavégzést teljesítő oktatók és kutatók teljesítés arányában díjazásban részesülnek. Ez év március 1-jén foglalja el átmeneti helyét a menedzsment az egyetem soproni kampuszának D épületében.

A Faipari Mérnöki Kar úgy tervezi, hogy az év közepétől már teljes kapacitással tud működni az új intézet.

Az FKK tevékenységétől az egyetem a szakma kutatási igényeinek kielégítését, a rendelkezésre álló szellemi kapacitás és műszerpark eddiginél jobb kihasználását várja. A központ számít a nagy tapasztalattal rendelkező, jó nevű kutatók mellett, a felnövekvő nemzedék széles látókörére, fantáziájára.

A Faipari Mérnöki Kar, és az egyetem biztos abban, hogy a kutatóintézet működésével segítséget nyújt a magyar faipar előtt álló kihívások sikeres megoldásához.

Dr. Winkler András

Együttes ülést tartott az MTA Erdészeti Bizottság Fagazdasági Albizottsága és a FATE Oktatási Bizottsága 2000. december 12-én Budapesten

Együttes ülést tartott az MTA Erdészeti Bizottság Fagazdasági Albizottsága és a FATE Oktatási Bizottsága 2000. december 12-én Budapesten

Az ágazat közös gondjai, a megoldásra váró feladatok nélkülözhetetlenné teszik minden a fahasznosítás helyzete iránt felelősséget érző szakember összefogását, szoros együttműködését.

Ennek az időszerű gondolatnak a jegyében kezd-

ményezte a két bizottság az együttes ülést – és, hogy nem alaptalanul – azt a megjelent felelős szakemberek száma és összetétele igazolta.

Külön köszönet illeti azokat a kollégákat, akik a részvétel érdekében távolról – Nyíregyházától Sopronig – is eljöttek, és különösen a rendezvénynek ideális otthont adó New Wiat Kft.-t.

A tanácskozást a házigazda Zsengellér Vilmos igaz-

gató úr nyitotta meg, aki mint a Bútorszövetség-elnökségi tagja a hazai bútóipar helyzetéről és a szövetség előtt álló legfontosabb feladatokról adott tájékoztatást. Kiemelte, hogy a jelenlegi helyzetben csak a szövetségek, szakmai és tudományos egyesületek összefogásával lehet orvosolni a megosztott „sok sebből vérző” magyar fa- és bútóipar problémáit.

Dr. hc. dr. Winkler András az MTA Faipari Albizottság elnöke „**A nemzeti favagyron ipari feldolgozásának kihívásai az ezredfordulón**” címmel tartott előadást.

Kiemelte, hogy a fahasznosítás sikere a feltételrendszerrel, ezen belül is az alapanyagellátás helyzetének tisztázásától függ.

Alapvető, de nehezen megválaszolható az alábbi kérdések:

Mennyi fa alapanyaggal számolhatunk?

Hogyan alakul a fafajok „átrendeződése”?

Mikorra és milyen fatömeg várható az új erdősítésekben?

Hogyan alakul az erdei választékok összetétele, aránya?

Hogyan lehetünk versenyképesek a hazai és a világpiacon?

Ezekre a kérdésekre ma még nem adható egyértelmű válasz, de folyamatosan törekedni kell mielőbbi tisztázásukra.

A kérdésekkel kapcsolatban kifejtett szakmai véleménye után sorba vette a fahasznosítás – ezen belül is elsősorban – a faalapanyag-ipari ágazatok helyzetét, problémáit, a fejlesztés várható irányait.

A fűrészipar mintegy 300 termelő egysége helyett néhány (3-5) nagyteljesítményű komoly fűrészüzemet kell létrehozni, amelyek a korszerű technológia, a jó minőségű fűrészarú mellett koncentráltan biztosítják a forgácslapgyártás és a farostlemezyártás alapanyagát.

A furnér és furnéralapú termékek gyártása terén újabb fafajok bevonása és új építőipari termékek bevezetése várható. (LVL-rétegelt furnérfa és PSL-hosszú szálú furnérfa elsősorban nyár alapanyag bázison.)

A rostalapú termékek közül – a mohácsi fejlesztések kapcsán – a közepes és nagyszűrűségű farostlemezek (MDF, HDF) hazai gyártásában rejlő nagy lehetőségeket említette.

A faforgácsipar helyzetének elemzése kapcsán a nemzetközi tendenciákat említve, felhívta a figyelmet az OSB (MSZ EN 300 szerint vékony hosszú és irányított forgács felépítésű lapok) rohamosan bővülő importjára és a hasonló termékek hazai gyártásának időszűréseire valamint a szervesen kötött – elsősorban a gipszkötésű lapok várható elterjedéséből adódó hazai lehetőségekre.

Különösen az idomprésselt farostlemezek és forgácslapok körében lehet új termékeket létrehozni, amelyek a hazai gépkocsigyártás fejlődését segíthetik. A használt faanyagok újrahasznosítása szintén fontos feladat és az ezekkel kapcsolatos gyártástechnológiai kidolgozása egyre sürgetőbb.

A hazai cellulóziparral kapcsolatban megemlítette, hogy az akác-cellulózgyártás európai uniós program lett.

A használt faanyagok újrahasznosítását szintén fontos feladatként tekintve javasolta, hogy a másodnyersanyagként használható fahulladék helyett az „eselé” kifejezést használjuk.

A várható legfontosabb kutatási feladatok közül faporok megalapozatlan ún. rákkeltő hatásának vizsgálatát és a ISO 14000 szabvány bevezetésével kapcsolatos feladatokat emelte ki.

A hozzászólások során dr. Németh József c. egyetemi tanár a fahasznosítási propaganda hiányát, a faipar hiányzó PR-tevékenységét emelte ki és javasolta, hogy a FAGOSZ által megkezdett igen fontos munkához mindenki adjon segítséget.

Dr. habil. Boronkai László a Nyugat-Magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar dékánja „**A faipari felsőoktatás helyzete, fejlesztési feladatai**” címmel tartott előadást.

Előadásában szólt arról, hogy az 1957-ben indult faipari mérnök-képzés az elmúlt 40 évben jelentősen megváltozott. Jelenleg a faipari mérnöki kar 8 alapképzési, 2 szakmérnöki szakot és egy doktori programot tud magáénak.

A kar oktatási tevékenységének 3 főiránya van, ezek a mérnök-képzés, a művészképzés és a mérnök-tanár képzés.

A mérnök-képzés négy szakon folyik: az okl. faipari mérnöki, az okl. papíripari mérnöki 5 éves, a faipari mérnöki 3 éves ill. a 4 éves levelező tagozaton, valamint okleveles faipari kiegészítő levelező szakon 2,5 éves képzési idővel.

Az okl. faipari mérnök-hallgatók 3 szakirány között választhatnak, ezek a technológus-üzemfenntartó, terméktervező és a faszervezet építő szakirányok.

A művészképzés 2 szakon folyik. A belsőépítész szakon, valamint a formatervező szakon. Az utóbbin bútortervezési és csomagolótervezési szakirány is van.

A mérnök-tanár képzés keretében okl. mérnök-tanári és műszaki oktatói szak működik.

A szakmérnöki szakok: okl. termékfejlesztő és okl. faszervezet-építő szak.

A doktorképzésre a fa- és fatechnológiai tudományok doktori programon belül 4 alprogramra, nappali, levelező és egyéni felkészülési képzésre lehet jelentkezni.

A kar oktatási programja, így átfogja a faipar, a fafelhasználás, a faipari termékek gyártásának szakember képzését úgy műszaki, mint művészeti oldalról és biztosítja a terület oktatói utánpótlását az alap-, közép-, és felsőoktatásban.

A kar alapképzési szakjain jelenleg 838 beiratkozott hallgató tanul. A doktorképzésben pedig 24 hallgató vesz részt.

A kar oktatási tevékenységét 71 fő, ebből 57 teljes munkaidős oktató végzi. Az oktatók közel 60%-a rendelkezik tudományos fokozattal.

A kar fejlődésének irányát az egyetem intézményi fejlesztési tervében fogalmazták meg. A Magyar Akkreditációs Bizottság által már elfogadott felsőfokú szakképzési szak (Faipari termelés-szervező) indításával megvalósul a 4 szintes képzésforma a felsőfokú szakképzési, főiskolai, egyetemi, doktori képzési szint.

Ugyanakkor folyamatban van az okl. Könnyűipari Mérnöki Szak indítása, amely amellelt, hogy magába foglalja a jelenlegi papíripari képzést, kiterjeszti azt a többi könnyűipari ágazatra (a csomagolási szakirány hangsúlyozásával).

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egye-

tem Villamosmérnöki Karával közösen rendszerinformatikai szak indul.

A művészoktatásban Alkalmazott Grafikai Szak indítását tervezik.

A mérnök-tanári szak mellé pedig egy közgazdász-tanári és egy művész-tanári szakot kívánnak indítani.

A magyar faipar jelenleg – szinte egyedülállóan a világon – nem rendelkezik kutatóintézettel, így a Faipari Mérnöki Kar maradt egyedül kutatási háttérnek.

Az EU-csatlakozás idejéig a faipart legalább szellemi tőkével annyira meg kell erősíteni, hogy versenyképes maradjon. Ezért 2001 január 1-jével – a kar kutatási kapacitásának összpontosításával – megalakul a Faipari Kutató Központ. Olyan alap kutatások finanszírozását kívánják segíteni, amelyek hiányában nem lehetséges korszerű terméktervezés. Az alkalmazott kutatások összefogásával, szervezésével és így hatékonyságuk növelésével kívánják a hazai faipar fejlődését szolgálni.

Az alkalmazott kutatások kiterjednek a fűrész- és lemezipari, a bútort- és épületasztalos-ipari termékek tervezésének, gyártástechnológiáinak, vizsgálatának kérdéseire, a gyártáshoz szükséges gépészeti eszközök, rendszerek kialakítására, vizsgálatára és minősítésével kapcsolatos feladatokra. (A kar már rendelkezik egy akkreditált minősítő laboratóriummal.)

A kutatási palettát kiegészítik az Alkalmazott Művészeti Intézetnél folyó belső terek kialakításával, arculattervezéssel, csomagolás-tervezéssel foglalkozó témák, illetve a Tanárképző Intézetnél kutatott a szakképzés pedagógiájával és szociológiájával, vidékfejlesztéssel és művészettudományi kérdések kutatásával kapcsolatos témák.

A kar az általa művelt szakterületet – mind oktatási, mind kutatási területen mindig komplexen kívánja művelni.

Kedvező, hogy a végzett szakemberek iránt minden szakon igen nagy az igény, minden végző szakember több állásajánlat közül válogathat. A meghirdetett szakokra pedig többszörös a túljelentkezés.

Gyakran gondot okoz, hogy a faipari üzemek olyan komplex szakembert igényelnek, akiket azonnal be lehet állítani a termelésbe. Ilyen szakemberek képzésére a rendelkezésre álló rövid oktatási idő és a gyakorlati oktatást biztosító feltételek hiányában a kar ma még nem tud vállalkozni.

A Faipari Mérnöki Kar azonban csak akkor tudja teljesíteni az előtte álló nagy feladatokat, ha a szakma, minden faipari szakember segíti munkáját.

Hozzászólásában dr. Szabó Miklós úr a FAIMEI részéről felajánlotta, hogy a kutatásokban szívesen együttműködnek az egyetemmel.

Dr. Jósa Jenő a műszaki tudomány kandidátusa, a FATE Oktatási Bizottságának alelnöke „**A faipari CNC technika oktatásának aktuális kérdései**” témakörben tartott előadást.

Előadásának lényegi megállapításai:

Ismert, hogy a különböző szakmai érdekképviseleti és társadalmi szervezetek kezdeményezése alapján, a centralizált szakképzési alap támogatás segítségével, az elmúlt években a középszintű gyakorlati szakoktatás, a technika élvonalába tartozó CNC gépekhez jutott.

Ma már mintegy 20 db CNC gép működik a különböző oktatási intézményekben, az ország minden

részén. Ezen gépek segítségével szélesedett a gyakorlati képzés területe, magasabb szintű tudást biztosítva a szakmunkás és technikus tanulók számára. A meglévő gépeket az intézmények jól hasznosítják, de csak saját intézményi kereteiken belül.

Az eredeti célkitűzés azon része, hogy a gépek egyes körzetekben több intézmény és termelő szféra számára is hozzáférhető legyenek, eddig nem valósult meg. Nem indult meg a CNC gépkezelői, programozói és karbantartói szakmákat adó képzés sem, holott, az alapvető cél, az ilyen végzettségű szakemberek biztosítása volt az ipar számára.

A közeljövőben:

– a CNC géppel rendelkező oktatási intézményeknek lépéseket kell tenniük a CNC szakmai végzettség biztosító képzés beindítására;

– ki kell alakítani a CNC gép oktatók és kezelők továbbképzésének rendszerét, biztosítandó a lépcsőtartást a szakterület rohamos fejlődésével.

Ez két formában valósulhat meg: a CNC gép oktatók továbbképzésével és egy CNC információs bázis kialakításával. Az előbbire a Faipari Mérnöki Karon megvan a lehetőség, csak meg kell találni az igények és a megvalósítási lehetőségek összehangolásának módját. Az információs bázis létrehozására, azaz a különböző külföldi gépgyártó cégek szakemberei által tartandó előadások rendszeres megszervezésére a New-Wiat Kft. vállalkozott.

Dr. Molnár Sándor intézetigazgató egyetemi tanár, a FATE Oktatási Bizottságának elnöke „**A FATE Oktatási Bizottság 2001. évi feladatai**” címmel tartott előadást.

Ismertette, hogy a FATE elnöksége november 15-én tartott ülése már körvonalazta az Oktatási Bizottság legfontosabb feladatait. Többek között kezdeményezte egy újabb szűritési továbbképző tanfolyam, felületkezelési tanfolyam és kárpitos továbbképző tanfolyam szervezését. Egyetértve az elnökség határozatával javasolja, hogy a

– szűritési továbbképző tanfolyamot március végén Sopronban,

– faipar felületkezelési tanfolyamot májusban Veszprémben,

– A kárpitos továbbképző tanfolyamot szeptemberben Balatonfüreden rendezzék.

A Ligno Novum keretében (augusztus 22–25.) szakoktatási kiállítás kell tartani.

Végül javaslatot tett az Oktatási Bizottság üléseinek helyszínére és időpontjára, amit a bizottság jelenlévő tagjai egyhangúlag elfogadtak. Az ülések április hónapban Nyíregyházán, augusztusban a Ligno Novum idején Sopronban, novemberben Budapesten lesznek.

Az előadásokat követő vita és baráti beszélgetés hangulatát a faiparért, a faipari oktatásért, kutatásért és a FATE jövőéért érzett aggodalom, a segíteni akarás jellemezte. A vitában igen sok értékes javaslat hangzott el amit a résztvevők saját szakterületükön is hasznosítani tudnak.

Külön köszönet illeti a tanácskozáshoz ideális feltételeket biztosító házigazdát, Zsengellér Vilmos urat, aki lehetővé tette a közös rendezvény sikerét.

Dr. Szabadhegyi Győző,
az Oktatási Bizottság titkára

Az európai bútörpar helyzete

Az európai bútörágazat gazdasági helyzetében enyhe frissülés tapasztalható. 1999-ben az ágazat forgalma Európa-szerte valamivel több, mint 2%-kal, 91,81 Mrd euróra növekedett. Németország forgalmi részesedése az európai bútörágazatból 37% (34 Mrd euro). A németek egy évben fejenként 414,6 eurót költenek bútorra.

Az összeurópai bútöriparban jelenleg 650 000 alkalmazottat tartanak nyilván. Olaszország, Németország, Franciaország, Nagy-Britannia és Spanyolország a legjelentősebb munkaadók. Sajnos nem csak Németországban jelent problémát a foglalkoztatási viszonyok és a hozzájuk tartozó vállalatok életben tartása. A bútörágazat munkapiacának helyzete tehát Európa-szerte feszült. Annál inkább is fontos, hogy ne csak az országos vezetés, hanem a brüsszeli felelősök is mindent kockáztassanak azért, hogy növeljék az ágazat versenyképességét az EU-n belül. A konkurencia nem alszik. Például a kelet-európai import, mindenek előtt Lengyelországból, jelentősen növekedett az elmúlt évek során. Csak 1999-ben 17,4%-kal (1,3 Mrd euróra) növekedett a Lengyelországból az EU-ba irányuló bútörbevitel.

2000 első hat hónapjában a német bútörpar ugyan 2,6%-kal növelni tudta forgalmát (11,5 Mrd euro volt), de az előző évben az ágazat forgalma – az európai trenddel szemben – összesen 1,2%-kal 21,8 Mrd euróra esett vissza. A német bútöriparban jelenleg 1421 üzemben 160 668 alkalmazott dolgozik. 2000-ben, október hónapig 46 üzemet zártak be és több mint 3000 munkahelyet építettek le.

Az olcsó import és a magas adóterhek, a kelet-európai alacsony bérek és a hazai piacon folyó kegyetlen árharc megnehezíti a középosztály számára az eredményes gazdálkodást. A termelésben bevezetett racionalizálási intézkedések nem csak a bútöriparban, hanem messze azon túl is munkahelyek elvesztéséhez vezetnek. Az információs társadalom felé vezető úton mindazonáltal számos lehetőség van új munkahelyek fellelésére, elsősorban a szolgáltatóiparban.

Az ágazat gazdasági helyzetének érzékeny pontja azonban az eddigiekhez hasonlóan továbbra is a rossz megtérülési helyzet. Miután 1999-ben a forgalom utáni hozam még éppen meghaladta az 1 egészet, 2000-ben még rosszabb eredmények voltak várhatóak. Ugyanakkor az iparágban a beszállítóipar sok területén áremelkedésekkel kell harcolnia. A bőr és nyersolaj ára éppúgy emelkedett, mint például a faanyagé. Mivel az ipar a drágulást a kereskedelemre hárítja át,

a bútorok drágulnak. A bőrök folyamatos árnövekedése már 2000 tavaszától erősen hatott a kárpitozott bútorok áralakulására.

A nyersolaj árának növekedése drágulást idézett elő a műszálas szövetek és szivacsok terén. Az olajkitermelés világméretű visszaesése és a gyenge euróval szemben álló magas dollárárak ugyanúgy hatnak itt, mint például a fűtőolajok esetében, ami jelentős drágulást okozott a faanyagokhoz szükséges ragasztók és lakkok vonatkozásában. Az ágazat nehéz gazdasági helyzetének további alapja a 2000–2001-es drága tarifakör, valamint a rosszul kihasznált kapacitások.

2000-ben Németországban a magánfogyasztások terén 2,5%-ról 3%-ra történő reálérték-növekedéssel számolnak. Ennek alapján az ágazatban is csak kissé mértékű keresletnövekedés várható. Az emelkedő kamatok és a növekvő beruházási készség (részvény- és befektetési alapok) egy magasabb megtakarítási hányadhoz vezetnek.

Egyedül a külkereskedelem biztat reménnyel. A német bútorexport 2000 első felében az előző év azonos időszakával összehasonlítva 20,7%-kal 2,5 Mrd euróra emelkedett. (1999. első fél év: 2,08 Mrd euro.) Ezáltal az exportkvóta 2000 első hat hónapjában 18% volt. Különösen az Európai Unió országaiba történő kivitel jelentős emelkedése, amely az össz német bútorexport 2/3-át adja, tette lehetővé ezt az örvendetes fejlődést. Az EU-ba irányuló bútorexport 24,1%-kal 1,69 Mrd euróra növekedett.

Bútorforgalom az EU-ban 1999-ben (végfelhasználói áron)

	Forgalom (Mrd euro)	Lakosság (M fő)	Egy főre eső fogyasztás (euro)
Németország	34,00	82	414,6
Ausztria	3,13	8,1	386,4
Luxemburg	0,14	0,4	350,0
Dánia	1,59	5,3	300,0
Svédország	2,32	8,9	260,7
Belgium	2,47	10,2	242,2
Finnország	1,16	5,2	223,1
Hollandia	3,41	15,8	215,8
Olaszország	11,25	57,6	195,3
Nagy-Britannia	11,6	59,4	195,3
Franciaország	11,24	58,5	192,1
Írország	0,69	3,7	186,5
Görögország	1,63	10,5	155,2
Spanyolország	6,05	39,4	153,6
Portugália	1,13	10	113,0
EU összesen	91,81	375	244,8

(Forrás: VDM,UEA, Eurostat)

Német bútorigport 1999 (M DM)

	1999	Változás %	1998
Belgium	353,9	-6,2	377,3
Dánia	1 156,3	-6,6	1 238,0
Finnország	36,7	-38,9	60,1
Francaország	625,1	-6,8	670,7
Görögország	9,0	4,0	8,7
Nagy-Britannia	229,7	-16,9	276,4
Írország	17,8	-37,6	28,6
Olaszország	3 111,9	-5,9	3 307,0
Luxemburg	0,9	12,5	0,8
Hollandia	431,8	-8,7	472,9
Ausztria	988,7	14,8	861,2
Portugália	163,5	12,5	145,3
Svédország	348,8	-7,9	378,7
Spanyolország	514,2	-16,9	618,8
EU	7 988,3	-5,4	8 444,5
Kelet-Európa	4 328,5	10,0	3 935,0
Egyéb Európa	625,3	13,1	552,9
Közél- és Közép-Kelet	20,5	78,0	11,5
Ázsia	802,2	20,9	663,5
Észak-Amerika	82,9	-2,9	85,4
Közép- és Dél-Amerika	114,4	6,3	107,6
Egyéb országok	1 246,5	20,2	1 037,2
Összesen	15 208,5	2,5	14 837,6

(Forrás: Statistisches Bundesamt, VDM)

Német bútorexport 1999 (M DM)

	1999	Változás %	1998
Belgium	703,9	-1,3	713,2
Dánia	136,3	-1,0	137,7
Finnország	18,4	-12,0	20,9
Francaország	762,3	9,0	699,4
Görögország	34,9	9,6	31,8
Nagy-Britannia	431,7	4,9	411,5
Írország	18,8	16,3	16,2
Olaszország	287,1	15,5	248,6
Luxemburg	70,7	8,4	65,2
Hollandia	1 391,3	7,1	1 299,1
Ausztria	1 033,3	7,5	961,2
Portugália	43,1	11,2	38,8
Svédország	169,5	31,7	128,7
Spanyolország	264,6	44,5	183,1
EU	5 366,0	8,3	4 955,4
Kelet-Európa	844,0	-0,3	846,5
Egyéb Európa	1 085,0	7,2	1 012,1
Közél- és Közép-Kelet	66,5	-6,0	70,7
Ázsia	190,5	2,2	186,4
Észak-Amerika	257,3	29,9	198,1
Közép- és Dél-Amerika	126,5	38,7	91,2
Egyéb országok	35,3	-20,0	44,1
Összesen	7 971,0	7,7	7 404,5

(Forrás: Statistisches Bundesamt, VDM)

A német bútorigport 2000 első fél évében „csak” 11,7%-kal emelkedett. Ebben az időszakban kb. 4,35 Mrd euro értékben szállítottak be bútort Németországba. Az import tehát jelentősen meghaladja az export

értékét. Olaszországból 1999-ben 1,7 Mrd euro értékben érkezett bútort Németországba. Ez egyben azt is jelzi, hogy az olasz bútort a legkedveltebb importbútort a német piacon. (Célliránytű 2001. január 29.)

Aláírták az irodabútor-tender szerződését

Több hónapos huzavona után aláírták azt a szerződést január 8-án, amellyel véglegessé vált, hogy a Balaton Bútorgyár Rt. vezette konzorcium nyerte a még tavaly májusban kiírt irodabútor-tendert. A nyertes cégek 3,52 milliárd forint értékű irodabútor-t szállíthatnak állami megrendelésre – jelentette be Veszprémben Pauer Anna, a társaság vezérigazgatója. A konzorcium egyébként a Balaton Bútorgyár Rt.-t, a székesfehérvári Garzon Bútor Rt.-t, a soproni Falco Bútor Kft.-t, valamint a debreceni székhelyű Sellaton Bútoripari Rt.-t tömöríti. A régóta húzódozó irodabútor-pályázaton összesen háromszor hirdettek eredményt, mivel a vesztes társaságok két alkalommal is a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz fordultak, amely nekik adott ígazat.

A vezérigazgató elmondta még, hogy a Balaton Bútorgyár az elhúzódozó pályázat ellenére is teljesítette elmúlt évi tervét. A társaság tavaly 2,7 milliárd forintos nettó árbevétel mellett több mint 100 millió forint adózás előtti nyereséget ért el. Termékeinek mintegy felét külföldön, elsősorban a skandináv államokban értékesítette, de szállítottak Németországba és Hollandiába is.

(Napi Gazdaság, 2001. január 17.)

Lassan nő a kiskereskedelmi forgalom

A kiskereskedelmi forgalom első tíz havi volumene 2,8 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi szintet, az októberi volumennövekedés 2,5 százalék volt – áll a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) megjelent előzetes tájékoztatójában. Jelentősebb volumennövekedést a nagy értékű cikkek esetében regisztrált a KSH.

Az év első tíz hónapjában a kiskereskedelmi forgalom 3823 milliárd forint volt, ami folyó áron 12,5 százalékkal, összehasonlító áron pedig 2,8 százalékkal magasabb az előző év azonos időszakában mértnél. Az októberben feljegyzett 446,9 milliárd forint az egy évvel korábbinál folyó áron 12, összehasonlító áron pedig 2,4 százalékkal nagyobb. A legdinamikusabb – 30 százalékos – volumenbővülést a bútor-, műszakicikk- és vasáru-kiskereskedelem produkálta, amit a KSH jelentése többek között az enyhe időjárás hatására októberben is folytatódó építkezésekkel magyaráz.

(Napi Gazdaság, 2001. január 17.)

A LINGEL gyár és hatása a hazai bútorigarra

Dr. Tóth Sándor

Ismert, hogy a XX. század elejét a magyar gazdaság aranykoraként tartják nyilván a gazdaságtörténetesek. Számos középület készült el az országban akkortájt, ami fellendítette a kézművességet is. A bútorgyártás színvonalát az ellentmondásosság jellemezte: ott voltak az egyik oldalon az tökeszegény asztalosok a szuterénekben, vagy éppen a bérházak pincéiben. Ez volt az ún. pinceasztalosok. A másik oldal a hajlított bútorokat tömegesen előállító Thonet gyárak képviselték, Magyarországon 13 ilyen gyár működött. És ott volt Pesten az Üllői úton Thék Endre óriásinak számító asztalosműhelye és zongoragyára a maga 200 főjével, ahol az Országház egyes bútorai is készültek.

Az első világháború után az erdők nagy része és a Thonet gyárak is a határon kívülre rekedtek. Ekkorra értek be az idősebb Lingel Károly előremutató kezdeményezései, vagy ahogyan ma mondjuk, innovációi. Arról a Lingelről van szó, akinek a neve, bútorai fogalommal váltak. Innen ered a Varia bútor is.

A gyár fejlődése – dióhéjban

A német származású (idősebb) Lingel Károly (1838–1912) 1860 körül jött Magyarországra. Iparengedélyt kért és kapott esztergályos munkák végzésére. Műhelyét a Nagymező utca egyik földszintes házában rendezte be akkor, amikor Pestnek mintegy 5000 épületében 109 397 személy lakott illetőségi helyjoggal és 22 293 személy tartózkodott engedéllyel. Néhány év múlva a vállalkozás megerősödve, átköltözött a Rózsa utca 3. alatti házba, amely a cég későbbi gyárépületével szemben állt. Bizonyos, hogy 1872-ben Lingel már itt tevékenykedett. A három várost egyesítő fővárosban ekkorra már megindultak az építkezések, egyre többen telepedtek le.

Lingel Károly első termékei vasúti kocsik favázai voltak, majd ezt fa profilécek gyártásával bővítette. Abban az időben ezek a lécek igen nagy keresletnek örvendtek, s Magyarországon addig kizárólag kézi számokkal, nehéz munkával állították elő.

1880-ban megvásárolta a Rózsa utca 6. alatti ingatlant, ahol jelentősen kibővítette műhelyét, itt már 30–40 alkalmazottal dolgozott. Németországból új fahézagoló gépeket szerzett be, nagy mennyiségben gyártott profil- és padlóleceket a budapesti asztalosmestereknek.

Az 1896. évi millenniumi kiállításon bemutatott ebédlőberendezésének mennyezete megmaradt, ta-

I. ábra: Lingel embléma

lán még most is látható a Rózsák terénél lévő a Rózsa utca 4. alatti épület I. emeletén. 1898-ban Lingel két fia – Károly és János – a cég beltagja lett, és ők már az igényesebb bútorgyártás mellett kötelezték el magukat. Hol barokk, hol, XIV. Lajos, hol empire vagy éppen biedermeier bútorokkal tűntek fel. A ifjabb Lingel Károlyról egyébként tudjuk, hogy 1892-ben növendéke volt a Felsőiparisiskolának és karlsruhei Művészeti Akadémiát végzett. A cég megbízást kapott olyan munkákban való részvételre, mint a Nemzeti Színház vagy a Vár berendezése.

Első nyomtatott árjegyzéküket 1901-ben adták ki. 1906-ban a gyár irodabútorokkal bővítette profilját. Ettől kezdve nagy sikereket ért el amerikai rendszerű, összerakható könyvszekrényekkel. Fogalommal vált a Lingel-féle könyvszekrény, amely abban az időben orvosok, ügyvédek, tanárok és más értelmiségiek otthonába került. Erre a könyvszekrényre még visszatértek.

Az első világháborút megelőző években került sor a gyárépület bővítésére, a második emelet ráépítésére. A cég Zuglóban, a Pillangó utcában 20 ezer négyzetméteres telket vásárolt, ahol modern, új üzem felépítéséhez kezdett hozzá. Az 1921-ben elkészült új gyártelepnek már saját energiatalepe volt, modern gépekkel, szárítókamrákkal rendelkezett, s felszereltek még, légfűtő és szellőző-berendezést is. Az öreg Lingel, amikor az építkezést elkezdte, azt mondta: „Nálam csak a legkiválóbb szaktudású munkások dolgozhatnak. Azt akarom, hogy ezek képesek legyenek a maximális teljesítményre. Ehhez szükségük van bizonyos kedvezményekre. Akkor nem kíváncsiak el tőlem.” A Lingel fiúk, a gyár későbbi vezetői bejárták Európát, sőt az Államokba is eljutottak. Nyitottabb szemmel jártak a nagyvilágban, mint legtöbb konkurensük. A Pillangó utcai fatelepen még a faanyagot is fedett színben tárolták, hogy védjék az időjárás viszontagságaitól az értékes faanyagot.

1910 tájékán 150 emberrel dolgoznak, motorjaik összteljesítménye eléri a 40 LE-t. Az öreg Lingel nem

sokkal új műve létrehozatala után 1912-ben meghalt. Utócai a két Lingel fivér elosztották egymás között a kereskedelmi és az üzemviteli feladatokat. A cég a legjobb úton haladt, hogy külföldi piacokat is meghódítson. Kitért azonban az első világháború. A háborút követő nagy és általános gazdasági pangás nehéz helyzetbe sodorta a céget, egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a Pillangó utcai modern üzem kapacitását nem tudják kihasználni. 1922-ben megkapták a *Corvin Áruház fapari berendezési munkáit*, ami sokat lendített a cég helyzetén. Itt készült – többek között – a *Gellért Szálló* majd a *Kárpátia Étterem és Söröző* berendezése is.

Érkeztek lakberendezésre hazai és külföldi rendelések, ezért a Rózsa utcában belső épületet húztak fel négy szint magasságban. *1929-ben az üzem beépített területe elérte a 12 ezer négyzetmétert, az alkalmazottak száma a 450 főt.* Készítettek ebben az időben irodabútort, lakásberendezést, szálloda, bank, és áruházi berendezést egyaránt. Lingel János folyamatosan tudott megrendeléseket biztosítani a cégnek. Hozzájárult ehhez, hogy nagy gondot fordítottak a reklámra, minden fontosabb kiállításon részt vettek. Ők voltak az elsők, akik bútorikat nem egyes darabonként mutatták be, hanem abban az összeállításban és kiállításban, ahogyan az a lakásokba kerül. Kiállításai komoly látványosságnak számítottak csillárokkal, képekkel és dísz tárgyakkal. Mintatermüket a Rózsa utcában rendezték be főleg a kül- és belföldi közvetítő-kereskedelem képviselői részére. Ebben is úttörőknek bizonyultak a szakmában. Az érdeklődők a 85, nem tévedés, 85 berendezett mintaszobában mintegy 120-féle berendezési tárgyat tekinthettek meg. A Lingel-féle mintatermek olyan hatást keltettek, mint egy szépen berendezett nagy lakás.

Bekövetkezett azonban a dekonjunkció, a gazdasági világválság, a cég egyre komolyabb anyagi nehézségek közé került. Elvállaltak rendeléseket hosszú lejáratú hitelre is, hogy biztosítsák a gyár fennmaradását. Ez azonban magukat is további hosszú és rövid lejáratú hitelek igénybevételére kényszerítette. A hitelüzletek egy része nem vált be, elhatározták, hogy eladják a zuglói gyártelepet és a mellette lévő négyemeletes munkásbérházat, amit ők építettek. Az objektumot Budapest székesfőváros vásárolta meg, s megtörtént az át-, ill. visszaköltözés a Rózsa utcába. A Lingel Bútorgyár 1937-ben jelentette be a csődöt és kényszeregyezséget kért maga ellen. A második világháború hatására élenkülő üzleti világ támogatásával Lingelék megint talpra álltak, és 1941-ben megszabadultak a csőd minden terhétől.

Az 1946-os Gyáripari címtár 300 munkahellyel és 387,5 LE-vel jellemzi a gyárat. Ez akkor Magyarországon az egyik legnagyobb bútorgyárnak számított. A második világháború lényegében elsöpörte a Lingel céget: az oroszok kifosztották a faraktárt, a gyár azonban Budapesti Bútorgyár néven működött tovább, majd 1963-ban az ismert trösztösítéskor beolvastották a Budapesti Bútoripari Vállalatba, ismertebb néven a BUBIV-ba. Az akkor Rózsa Ferenc utca–Hutyra Ferenc utcai saroképület a BUBIV irodaépületeként, prototípus műhelyként, majd anyagraktárként üzemel, s itt rendezte be a vállalat első márkaboltját is.

Eddig a történet dióhéjban. Nézzük most meg ki-

csit közelebbről a Lingel gyár további ipartörténeti jelentőségét!

Innovatív bútorok és gyártásuk

Ismertség és ipartörténeti szempontból egyaránt kiemelkedő gyártóhely Lingel Károly és fiai Bútorgyára Pesten. Itt alkalmazták elsőként a kézi erővel hajtott faipari marógépet, és 1874-ben a berendezéseket már gőzgéppel működtették. Az akkori géplista szerint az üzem már sorozatok gyártására is alkalmas volt.

A 200–300 fős üzemben nem amerikai rendszerű futószalag mellett, hanem munkacsoportokat (teameket) alkotva dolgoztak az emberek. Így az egész gyár egy helyen működő asztalosműhelyek együtteseként fogható ma már fel. Kisüzemi keretek között alkalmazta a Lingel gyár az ipari bútorgyártás legfontosabb elemét, a munkacsoportot, amelyeket jó tervekkel, tipizált alkatrészekkel látott el.

Az ELKAFI élernes bútor. 1927 K. Lingel bútorgyár

2. ábra: ELKAFI könyvszekrény (Vadas, 1993)

Mindezek birtokában kerülhetett sor a 20-as évek végén az Egyesült Lingel Károly és Flai (ELKAFI) elemes bútorcsalád gyártására, amely – egymáshoz sorolhatóan és illeszthetően – nemcsak könyvszekrényt, hanem egy- és kétajtós változatban már rakodószekrényeket is tartalmazott, sőt mindehhez ugyanilyen stílusú íróasztal, kerek asztal és karosszék is készült. Mindez tölgyfából és diófából egyaránt. Ezzel a szekrénycsaláddal Lingel mintegy harminc évvel előzte meg a magyar bútoripart.

A fiatalabb Lingel Károly 1915-ben tervezett karosszékét, amely az Iparművészeti Múzeumban található, 1999-ben a „Székek” sorozat keretében 20 forintos címletű bélyegen jelentette meg a Magyar Posta.

Született az 1920-as években egy másik bútorrendszer is, amely a „Varia” névre hallgat és „összerakható, szétszedhető és variálható” reklámszóveggel jelenik meg a cég 1929. évi katalógusában. A szekrénycsalád önálló kis egységekből szekrénytestekből épült fel, ezzel első a maga nemében és új korszakot nyit a

magyar bútorművesség történetében. A diófából polírozással készülő Varia a kombinált szoba polgári ízlésvilágát tükrözte. Ezzel pontosan azt a réteget csalogatja üzletébe, ahonnan a legtöbb vásárló kikerül: az értelmiség és a kispolgárság. A legolcsóbb Varia szekrény ára 350 pengő volt, a rekamié 500 pengőbe került.

Lap a Varia elemes bútorcsalád katalógusából, 1929. Lingel bútorgyár

3. ábra: Lingel Varia szekrényei (Vadas, 1993)

A húszas évek derekán Lingel a modern irodabútor után létrehozta a modern lakásberendezést. Kiemelkedő jelentősége abban is rejtett, hogy egy gazdaságilag nem éppen prosperáló, a bútortiparban igen csak küszködő országban, mint amilyen Magyarország is volt, egy viszonylag kis létszámú, mintegy 250 fős vállalkozás a fejlett Nyugat-Európában is újdonságnak számító legmodernebb iparművészeti szemléletet, majd mai szóhasználattal élve a marketing szemléletet vezeti be a bútorgyártás és -kereskedelem gyakorlatába

Érdekeséggéppén még el kell mondanom, hogy a cég vitorlázó repülőgépet is készített. Ez volt a Zögling (növendék), amely Lippisch (Frankfurt) licence alapján készült és a Gödöllői Jamborin mutatták be 1932-ben.

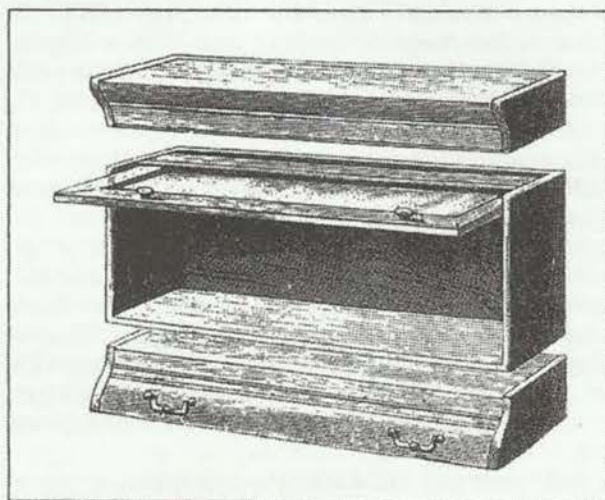
A Lingel gyár hatása

Lingelék hatására az 1930-as évek közepétől egyre nagyobb mennyiségben és üzemi mértékben megkezdődött a stílbútorok előállítás, melyet korábban a kisműhelyekben gyártottak. Ehhez csatlakozott az 1919-ben alapított győri Cardo Bútorgyár, mely ekkor közel 400 munkást foglalkoztatott és termékei jelentős részét exportpiacokon értékesítette. Hasonló stílbútor termékekkel volt jelen a piacon az Müller Nándor 1881-ben alapított Újpesti Bútorgyára is.

A hazai bútorgyártás, az államosítást, majd a rekonstrukcióját követően is csak az 1960-as évek elején lesz képes arra, hogy piacra dobja az első szekrényeket, majd megjelenjen az akkori Varia bútor, amely darabonként is megvásárolható. A hozzá kapcsolódó más bútorok – asztal, ágy, fotel stb. – gyártására pedig újabb éveket kellett várni. Csak a 70-es évek elején jelennek meg az ún. elemes bútorok, az olyan bútorcsaládok, amelyek egységei nemcsak hogy

darabonként vásárolhatók meg, hanem egy szekrényen belül beosztásuk is átalakítható és mindezt még szétszerelten is szállítják. Ilyen volt a székesfehérvári Garzon bútor, amely ma is megtalálható sok akkori fiatal lakásában, a vagy a Budapesti Bútoripari Vállalat (BUBIV) Réka szekrényei, amelyeket 15 éven keresztül gyártottak.

Végül még valami. A Lingel könyvszekrények mai aktualitását az is jelzi, hogy egy vállalkozó, Lingel utóddal szövetkezve újból elkezdte gyártani a ma is korszerűnek nevezhető, mégis patinás bútorokat, elsősorban a könyvszekrényt. Jellemzője, hogy a szekrény előlapja felfelé betolható a szekrénytestbe, így válik szabaddá a hozzáférés a könyvekhez, iratokhoz. A három alapegységéből: felső-, középső és alsó részből felépülő szekrények középrészéből annyi tehető egymás fölé és mellé, amennyi csak szükséges.

4. ábra: Lingel könyvszekrény részlete

Összefoglalás helyett hadd mondjam még el, hogy a 70-es években épült ki a Domus áruházi láncolat, ahol – a mindent egy helyen jelszó szellemében – már nemcsak bútort, hanem olyan lakberendezési tárgyakat is árusítanak, mint a szőnyeg, függöny, lámpák vagy akár az ágynemű, törülköző. Az IKEA áruház nemzetközi kínálata és árai mellé ma már a Domus is felzárkózott. Ez az értékesítési mód, egyben gyakorlat a marketing ismert eszközei közé tartozik, de a 20-as 30-as években még merész újításnak számított. Ez az újítás a Lingel Bútorgyár nevéhez fűződik.

Felhasznált források: 9 a szerkesztőségben.

HIRDESSZEN A FAIPARBAN!

Hirdetés leadható:
FAIPAR Szerkesztőség
 1027 Budapest, Fő u. 68.
 Telefon/fax: 201-9929

Hazai termőhelyről származó egzótafenyők fizikai és mechanikai jellemzői

Dr. Varga Ferencné dr.

A néhány évtizeddel ezelőtt kiemelten kezelt egzótafenyő-program napjainkban újabb lendületet kapott. Oka ennek a továbbra is fokozódó nyersanyag-felhasználás igény, ugyanakkor a rendelkezésre álló fenyőkészlet jelentősen megcsappant.

Bebizonyosodott, hogy több – korábban nálunk nem honos, honosítás alatt álló, illetve újonnan meghonosított – fenyőféle kiváló minőségű alapanyagot biztosít a hazai termőhelyi körülmények mellett is, dacára gyors növekedési ütemével együtt jelentkező lazább szöveti, ill. évgyűrűszerkezetének.

Az 1999-ben indult, hároméves futamidejű OTKA kutatás keretében 6 egzótafaj komplex vizsgálatát tűztük ki célul. E kutatási feladat a végéhez közeledik, négy fafajra vonatkozó fizikai és mechanikai jellemzők már rendelkezésünkre állnak. E rövid cikk keretében a teljesség igénye nélkül a legfontosabb eredményeket szeretnénk közreadni a feldolgozóiparban érintett szakemberek számára.

A jelen cikkben értékelésre kerülő fajok:

- Atlaszcédrus (*Cedrus atlantica*)
- Mammutfenyő (*Sequoiadendron giganteum*)

• Simafenyő (*Pinus strobus*)

• Oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis Lawsoniana*)

A vizsgálati anyagot az ERTI kísérleti területéről a Budafai arborétumból szállítottuk a Faanyagtudományi Intézetbe anyagvizsgálat céljára. Az anatómiai, szöveti szerkezeti elemzések, rostszerkezeti mérések eredményeit a munka zárásaként elkészített zárójelentés alapján, a teljességre törekedve később szeretnénk közreadni. E rövid összefoglalás a feldolgozás szempontjából meghatározó fizikai és mechanikai jellemzők átlagértékeit tartalmazza.

A táblázatokban összehasonlítás céljából a most elvégzett vizsgálatok eredményei mellett feltüntettük a 15 évvel ezelőtt kezdett kutatómunka ugyanezen budafai erdőtagokra vonatkozó kísérletek adatait is, valamint a lucfenyő – mint hagyományos, a gyakorlatban jól ismert faj – irodalmi illetve Budafán kísérleti céllal telepített, azonos korú törzsek vizsgált jellemzőit.

A táblázatok részletes elemzését mellőzve világosan látszik, hogy néhány adatot kivéve az elmúlt 15 év alatt szinte minden vizsgált jellemző mind a négy fajtánál javulást mutat. Ugyanakkor az elvégzett, de itt nem közölt

Fizikai jellemzők

Fafaj	Év	Sűrűség g/cm ³	Zsugorodás, %			Brinell keménység, N/mm ²		
			Húrirány	Sugárirány	Térfogati	Húrirány	Sugárirány	Térfogati
Atlaszcédrus	2000	0,474	5,79	3,60	9,77	42,05	16,29	15,64
	1985	0,529	6,28	5,05	11,01	45,20	24,00	17,70
Mammutfenyő	2000	0,372	7,08	2,97	10,54	29,74	10,40	10,70
	1985	0,378	7,11	2,30	11,50	28,24	11,98	12,55
Simafenyő	2000	0,335	5,89	2,06	8,08	26,80	8,61	9,50
	1985	0,210	5,00	2,90	7,50	20,10	8,30	8,29
Oregoni hamisciprus	2000	0,425	6,59	3,91	11,62	33,80	14,50	15,60
	1985	0,280	4,75	3,70	8,28	29,83	12,30	15,60
Lucfenyő	Budafai minta	0,380	8,94	5,39	13,33			
	*Irodalmi adat	0,430	7,80	3,60	11,70	32,00	12,00	12,00

* Irodalom: Molnár S.: Faipari kézikönyv (Sopron, 2000)

1. táblázat

Mechanikai jellemzők

Fafaj	Év	Nyomószilárdság	Nyírószilárdság	Húzószilárdság	Hajlítószilárdság	Hajl. rug. modulusz	Útó-hajl. sz. (J/mm ²)
Atlaszcédrus	2000	44,5	5,2	61,9	74,6	6559	0,043
	1985	47,1	7,0	52,1	64,4	5822	0,031
Mammutfenyő	2000	28,8	4,8	73,6	41,2	2786	0,053
	1985	18,3	6,3	73,9	34,4	2363	0,043
Simafenyő	2000	37,1	4,6	43,0	48,5	5241	0,030
	1985	26,0	5,4	40,0	44,0	4979	0,024
Oregoni hamisciprus	2000	36,9	5,7	62,7	70,7	8970	0,036
	1985	28,8	8,1	47,7	74,9	8081	0,025
Lucfenyő	Budafai minta	27,1	5,1	75,2	51,3	6093	0,035
	*Irodalmi adat	50,0	6,7	90,0	78,0	11000	0,046

* Molnár S.: Faipari kézikönyv (Sopron, 2000)

Mértékegységek: N/mm²

2. táblázat

tracheida-hossz mérések azt jelzik, hogy a vizsgált, átlag 35 éves törzseknél még nem alakult ki a végleges szöveti szerkezet, a mintanyag minden esetben még ún. „fiatalkori fa” volt. Az irodalmi adatoktól való elmaradást részben a fiatal kor magyarázza, ezt igazolják a budafai, azonos korú lucfenyőtörzsek az egzótákéhoz nagyon hasonló, vagyok azoktól esetenként el is maradó értékei.

Eddigi tapasztalataink alapján ígéretesnek tűnik az atlaszcédrus és az oregoni hamisciprus fája. Légszáraz nedvességtartalom mellett sűrűsége, tulajdonságai a lucéhoz közelálló tulajdonságúnak jósolják. Egyenletes szerkezetük, selymes fényük, harmonikus színhatásuk, sima megmunkálási felületük révén méltán tarthatnak számon a felhasználók fokozódó érdeklődésére.

A faanyagvédelem környezetvédelmi megítélése

Csupor Károly

Az építőanyagok közül a faanyag több szempontból is különleges helyet foglal el, pl. emlegethetjük legelsőként, vagy pedig azért mert minden területen használható (magas-mélyépítészet, vízi, szárazföldi és légi közlekedés), de kiemelhető az is, hogy szerves eredetű és bizonyos alkalmazások esetében szinte használatra kész állapotban terem a természetben. Az ember az ipari méretű felhasználás kezdetétől elsősorban gazdasági és kényelmi megfontolásokból (nem pedig az erdők letarolásából eredő, de csak évtizedek múlva jelentkező jóvátehetetlen környezeti rombolások elkerülése érdekében) törekedett ennek a faanyagnak a védelmére. A használhatatlanságig károsított faanyag kicserélése az alkalmazási területek nagy részén (épületfa, bányafa, talpfa stb.) rendkívül körülményes és költséges lett volna. Természetesen ez két szempontból nézve előnyös volt, hiszen ebből adódóan a faanyagvédelem már sok évszázados tudomány, valamint ennek következtében mégiscsak kevesebb fát kellett kitermelni az egyébként is rohamosan fogyó erdőkből.

A faanyag összetételéből és felépítéséből adódóan valamint a biológiai körforgásban elfoglalt helye szerint élő szervezetek (gombák, rovarok stb.) táplálékaként szolgál. Az ember által történő felhasználása (használati eszközök anyagaként vagy építőanyagként) azt jelenti, hogy elkerül eredeti környezetéből, ami által „veszélyeztetettsége” ugyan lényegesen csökken, de nem szűnik meg. A fentiek alapján a faanyagvédelem alkalmazása során bizonyos esetekben élő szervezetek elpusztulására alkalmas vegyszerekre illetve módszerekre van szükség.

A címben felvetett probléma taglalásához azonban mindkét fogalmat röviden definiálni kell. A faanyagvédelem esetében: „A faanyag kedvező tulajdonságait rontó, a fatermék használati értékét csökkentő, használhatóságának időtartamát rövidítő környezeti tényezők, a károsítók hatásának, a károsításnak, a kárnak korlátozására irányuló intézkedések összessége” (MSZ 6771/1-82). Nehezebb a helyzet a környezetvédelmet illetően, mert mivel (sajnálatosan) fiatal terület, még nem kristályosodtak ki a különböző irányzatok és értelmezések, de egy általam elfogadható a következő: „Környezetvédelem alatt azt a tevékenységet értjük, amellyel a természetes és a mesterségesen kialakított környezetünket az ember által okozott káros hatásokkal szemben védjük” (Rakonczay, 1996).

A két meghatározásból kirajzolódik a (faanyagvédelmi) feladat bonyolultsága. Abban az esetben, ami-

kor az abiotikus környezeti tényezőkkel szemben védjük a faanyagot, látszólag könnyebb helyzetben vagyunk, hiszen ekkor „csak” be kell burkolni a védendő felületeket. Ma már azonban tudjuk, hogy a magas szintű esztétikai igényeknek is megfelelő, a légköri szugárzásoknak ellenálló, kellően víztaszító és tartós bevonat képzése komoly kihívást jelent a tervezőkkel szemben. Ez elsősorban a festékipar feladata, de környezetvédelmi szempontból itt is követelmény, hogy az alkalmazott anyagok megfelelően kötődjenek a fához, mérgező gőzök ne párologjanak ki, valamint a víz se mosson ki ilyeneket belőlük.

Visszatérve a „klasszikus” faanyagvédelem területére elmondható, hogy a védelem megtervezésekor (milyen szerrel, milyen technológiával vagy milyen mennyiségben stb.) az egyik legfontosabb tényező a környezeti viszonyok és ezen keresztül a veszélyeztetettség (kítettségi fok). Az MSZ EN 335-2: 1994. öt veszélyeztetettségű osztályt tartalmaz elsősorban a nedvességtartalom alapján elkülönítve. Ennek és a tervezett élettartamnak az ismeretében kezdődhet igazán a faanyagvédelmi probléma megoldása. Sajnos az ideális megoldás, amely azt jelentené, hogy mindenhol olyan fafajt választhatunk, amely természetes tartóssága révén kémiai védelem nélkül is a teljes tervezett élettartam alatt betölti funkcióját, gyakorlatilag több okból is megvalósíthatatlan. Tehát az esetek jelentős részében nem kerülhetjük el annak a problémának a megoldását, amelyet a károsítók távoltartása, elriasztása vagy megsemmisítése jelent.

Az alkalmazott védelem jellege elsősorban a védendő faanyag feldolgozottsági fokától függ, ugyanis például rönk vagy fűrészáru esetében csak átmeneti védelemről érdemes beszélni és a végleges, teljes élettartamra szóló védelem pedig a késztermékeknel indokolt. Ez a választás kihatással van az alkalmazható eljárásokra és vegyszerekre is.

Környezetvédelmi szempontból akkor vagyunk a legkedvezőbb helyzetben, amikor a használati (beépítési) környezet alapján eltekinthetünk a vegyszeres védelemről. Ebben az esetben csupán azt kell biztosítani, hogy ezekben, a károsítások fellépését kizáró feltételekben ne következzen be változás.

A következő lépcső, amikor a vegyszeres kezelés már elkerülhetetlen, de elegendő az átmeneti védelem. Itt már lényeges tényező, hogy hol (vágástéren, erdei rakodón, rönktéren, készárutéren, esetleg tengeri szállítás, raktározás közben) történik az alkalmazás. A példák rávilágítanak a probléma sokrétűségére.

A kezelési technológiát (tapaszolás, szórás, bemártás stb.) részben a védendő objektum (rönk, fűrészáru), részben pedig a felhasznált szer (paszta, oldat) állaga határozza meg. Ennél a védekezési módnál problémát jelenthet például a tapasszal kezelt levágott rönkvégek vagy a felületi védelemmel ellátott fűrészáru gyalulásakor keletkező védőszeres forgácsok elhelyezése.

A teljes használati időre szóló védelem esetén a védőszerke jellege (tartós hatású, stabil vegyületek, olajszármazékok) és az alkalmazott technológiák is lényegesen eltérnek az előzőektől.

Ebben az esetben környezetvédelmi szempontból két dolgot kell itt kiemelni. Egyrészt, amennyiben szabadban beépített szerkezetéről van szó, akkor a védőszer kimosódása, mint a teljes élettartam alatt lejátszódó állandó, a környezetet szennyező folyamat, másrészt a használati idő után (esetleg korábbi csere esetén) a kezelt faanyag, mint veszélyes hulladék megnyugtató elhelyezése.

Valamennyi vegyszeres kezelés esetén különös figyelmet igényel a védőszer szállítása, tárolása, a csomagoló anyagok, az üres edények és a maradékok biztonságos elhelyezése. Elsősorban a házilag kivitelezéskor teljesen megoldatlan ez a probléma (sajnos más mérgező anyagoknál is).

A faanyagvédelmet semmiképpen sem szabad a vegyszeres kezeléssel azonosítani, és mint ilyent, környezetszennyezővé kikiáltani, hiszen valójában az esetek kisebbik hányadában van szükség környezetre veszélyes anyagok alkalmazására (pl. a lemezipari rönkök védelmét víz alatti tárolással vagy permetezéssel oldják meg).

Széles körű kutatások folynak (sőt már biztató eredmények is vannak) az úgynevezett „biológiai védelem” módszereinek a bővítésére és tökéletesítésére. Ez az út az eddigiektől teljesen eltérő irányú munkát

jelent és mindenképpen egy komoly szemléletváltozást is igényel.

Az úgynevezett „technikai védelem” – ami gyakorlatilag a faanyag és a víz találkozásának fizikailag történő kiküszöbölését vagy csak nagyon rövid idejű (utána az azonnali száradást biztosító) találkozását engedi meg – területén is vannak még további lehetőségek a módszerek javítására.

Külön említést érdemel az úgynevezett „modifikálás”, amely valójában kezelést (impregnálást stb.) jelent, de a felhasznált anyagok vagy természetes eredetűek (pl. fűszernövények kivonatai) vagy semleges hatásúak. A hatásmechanizmusuk szerint a károsítókat távol tartják (nem tudják azonosítani a faanyagot), vagy pedig a faanyagot alakítják hidrofóbbá, és így nem alakulhat ki benne a károsításhoz szükséges nedvességtartalom.

Az említettek alapján kijelenthető, hogy a faanyagvédelem összességében nem sorolható a környezetre veszélyes tevékenységek közé. Problémák csak a vegyszeres kezelést igénylő esetekben adódhatnak, de a védőszerke folyamatos korszerűsítésével (pl. fajspecifikus rovarölő, krómmentes készítmények) valamint az előírások fegyelmezett betartásával ezek arányának további csökkenésével számolhatunk. A vegyszermentes lehetőségeket tovább kell kutatni, bővíteni, de a megfelelő eredmények eléréséhez több tudományág (biológia, kémia, ökológia, faanatómia stb.) alkotó összefogására van szükség. Felmerülhet az a gondolat is, hogy a veszélyeztetett alkalmazási területeken váltsuk ki a faanyagot, de környezetvédelmi szempontból a műanyagok megítélése legalább annyira vitatott kérdés, mint a – vegyszerezés vagy újabb fa kivágása – probléma. A kutatási és fejlesztési irányok azt valószínűsítik, hogy hamarosan beszélhetünk majd a környezetvédelmi elvárásoknak egyre jobban megfelelő faanyagvédelemről.

Tájékoztató az akác magas minőségű feldolgozásáról (EU INCO-COPERNICUS program)

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Faanyagtudományi Intézetének irányításával széles körű nemzetközi együttműködés keretében sokrétű anyagvizsgálati és gyártástechnológiai elemzésre került sor az akác felhasználásának optimalizálása érdekében. A projektben részt vett a NYME Fizika-Elektrotechnika Intézete, Technológiai Intézete és Erdő- és Faanyagvédelem Tanszéke is. A nemzetközi koordinálási feladatokat a Hamburgi Egyetem Fabiológiai Intézete végezte. További nemzetközi partnerek voltak: Zólyomi Műszaki Egyetem Faanyagtudományi Intézete, TNO Delft (Hollandia).

A kapott eredményeket CD-n foglaltuk össze melynek tartalma lehívható a <http://www.dainet.de/bfh/inst4/41/411/index.htm> honlapról, illetve <http://www.efe.hu/~faanyag/honlapon> keresztül.

A sebzési reakciók hatása a faanyag anatómiai jellemzőire

Fehér Sándor–Fillinger Balázs

1. Bevezetés

Az utóbbi években az élőfákon jelentős mértékben megszorodott mechanikai sérülések mennyisége a kíméletlen gépi erdőhasználat és az elszaporodott csülkösvad hántáskáraival áll szoros összefüggésben. Ezen két legfontosabb tényező közül főleg a gépi erdőhasználat során keletkező károkat tudja az ember csökkenteni, míg a vadkárosítás esetében a hántáskár mennyiségének a csökkentése már jóval összetettebb feladatot igényel. Mivel a felmérések alapján a hántáskárból származó károsodások a különböző állományokban jóval jelentősebb értékcsökkenést tesznek ki, mint az erdőhasználatból származók, ezért a tanulmányban elsősorban a hántáskárból származó mechanikai sebzésekkel foglalkozunk. Továbbá a helytelen gépi erdőhasználat következtében keletkező sebzések elsősorban a törzsön többnyire közvetlenül a talaj fölött – a gyökér fölött – találhatók, amelyek a kitermelést követő választékolás során már kisebb problémát okoznak – kivéve a hosszan felnyúló sérülések –, mint a törzsön följebb elhelyezkedő, hántásból származó sérülések.

A sérülések a növény szervezetét azonnali válaszra készítetik, vagy pontosabban kényszerítik. A sebhely azután hosszabb-rövidebb idő elteltével begyógyul. Ha túl nagy a seb, akkor is megindul a gyógyulás folyamata, de ilyenkor vagy túl rövid a növény élete a teljes gyógyuláshoz, vagy – és ez a gyakoribb – olyan károsítók (főleg gombák és rovarok) lépik el a sebbel nyílt kapun keresztül a növény szervezetét, melyek az egészséges kültakarón képtelenek volnának átjutni, így azonban gátolják, lassítják a gyógyulási folyamatokat is. A növény szervezete ilyenkor is igyekszik a sérülés környékét mielőbb elszigetelni az egészséges részeketől tillisz képzéssel, ún. gesztesítő anyagok fokozott termelésével és más válaszfolyamatokkal. A fák törzsének be nem gyógyuló, és másodlagos károsítók által megtámadott részei műszaki felhasználásra alkalmatlanná válnak. A teljesen begyógyuló sebhegyek kisebb-nagyobb mértékben korlátozzák az ilyen törzsekből kikerülő faanyag fölhasználhatóságát, hiszen a sebek gyógyulása folyamán ezeken a helyeken megváltozik a faanyag anatómiai, szöveti felépítése.

2. A vizsgálati anyag és módszer

A kísérleti területek a Kisalföldi Erdőgazdasági és Fafeldolgozó Rt. Jánossomorjai Erdészeténél, illetve a

Somogyi Erdőgazdasági és Fafeldolgozó Rt. Zselici Erdészeténél lettek kijelölve. Így biztosított a mintaterületektől többé-kevésbé független megfigyelés, illetve a feltérképezés lehetősége is. A közvetlen megfigyelés alá vont területek a Jánossomorja 5/A és 6/A, valamint a Bőszénfa 54/B és Kislak 8/B (Zselicség) erdőrészekben találhatóak. A kísérletbe bevont fafajok az ezüsthárs (*Tilia argentea*) és a szürke nyár (*Populus x canescens*), mivel ez a két fafaj kimondottan veszélyeztetett a hántáskár szempontjából, továbbá az ezüsthárs ill. a szürke nyár különbözőképpen viselkedik a mechanikai sebzésekkel szemben, azaz a faanyagban ébredő reakciófolyamatok eltérnek egymástól.

A terepi bejárások során a faanatómia vizsgálatokhoz 6-6 db törzsön mesterséges sebzéseket készítettünk a két vizsgálatba bevont állományban. A mesterséges sérülések olyan hosszirányú kéregsebzések voltak, melyeknek mindegyike elérte a kambiumot és szélességük változó volt. Ezek a sérülések kb. húsz éves állományban készültek és az eredmények földolgozása még abban az évben megkezdődött. Majd a sebzést követően a 4. évben a vizsgálatra kijelölt törzsek kidöntésre kerültek, hogy a teljes mértékben kifejlődött kallusz (sebszövet) anatómiai felépítése vizsgálható legyen.

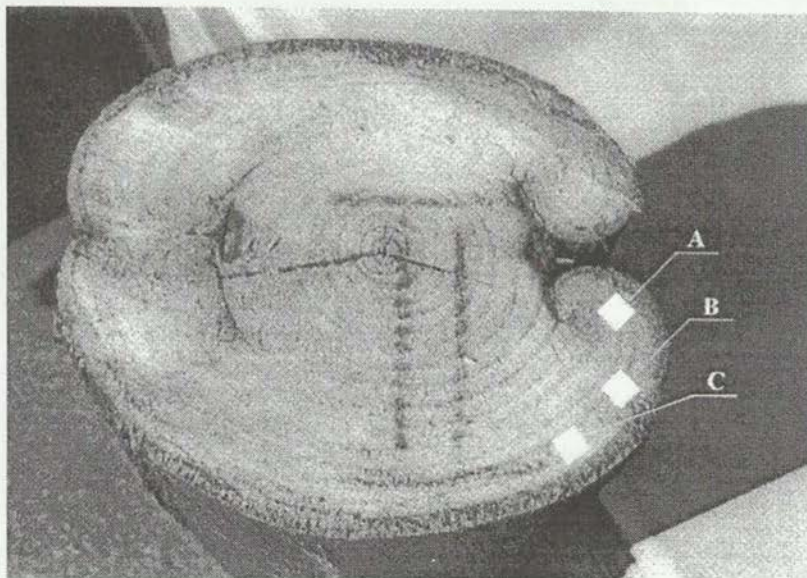
A metszetek elkészítéséhez és a fizikai, valamint mechanikai vizsgálatok elvégzéséhez három helyről lettek minták véve. A kalluszból készületeket „A” jellel, az egészséges szövetből kialakítottakat „C” jellel láttuk el. A kettő közül fél távolságból kerültek ki a „B” jelűek. Ezzel a megoldással reméltük az egyes helyek szerkezeti különbségeinek minél aprólékosabb föltárását.

A mikroszkopikus vizsgálatok során arra a kérdésre kerestünk választ, hogy hogyan változik a sebszövet (kallusz) szöveti szerkezete az egészségeshez képest. A méréseket egy képanalizáló rendszerrel végeztük, melynek során meghatároztuk a libriformrostok, edények és a parenchíma sejtek számának változásait, területi részarányukat és átlagos átmérőjüket. A kapott eredmények feldolgozása, értékelése variancia analízissel és Duncan-féle teszttel történt.

3. A vizsgálatok értékelése

Az ésszerű várakozások azt diktálták, hogy a növény a sérülés bekövetkezése után a sebfelület mielőbbi elfedésére törekedve olyan szövetek differenciálását kezdi meg, melyek ennek a védelmi szerepkörnek felelnek

meg leginkább és viszonylag gyorsan létrehozhatóak. Az ilyen szövet vékonyfalú, bő üregű sejtekből áll, sok parenchímát és edényt tartalmaz. A német kutatók pontosan ilyen eredményekre jutottak, ám annál a vizsgálatnál nem a fák törzse szenvedett sérülést, hanem levágott ágak csonkjain fejlődött hegszöveteket vizsgáltak. A mi vizsgálatunk eredményei azonban eltérnek a német kutatási eredményektől.

A szürke nyár:

1. Az edénylumenek összterületét vizsgálva az egészséges szöveti részek magasabb értékekkel rendelkeznek, mint a kallusz.

2. A libriformrostok és a parenchíma sejtek lumene által elfoglalt terület is az egészséges szövetben a legnagyobb.

3. A sejtfaalak területi részaránya tekintetében a „C”

jelű minták átlagai térnek el nagyobb mértékben a másik kettő csoportétól és ezek az értékek a legalacsonyabbak. Tehát a kalluszban található sejtek vastagabb sejtfallal rendelkeznek.

Az ezüst hárs:

1. Az edénylumenek összterülete tekintetében az „A” jelű minták átlagai térnek el lényegesen a „C” jelűekétől. A legalacsonyabb értéket a kallusz mutatja.

2. Az edények számát vizsgálva a „C” jelű minták átlagértékei a „B” és az „A” jelűekétől is eltérőek, azaz a kalluszban csökken az edények száma az ép szövetekhez képest.

3. A farostok és parenchímák által elfoglalt terület aránya magasabb a kalluszban, mint az egészséges szöveti részekben.

4. A sejtfaalak és a sejtüreges területi részaránya tekintetében a „C” jelű csoport átlagértékei az „A” és a „B” jelű csoport átlagaitól is eltérnek. A legalacsonyabb értékekkel a „C” jelű csoport sejtjei rendelkeznek. Hasonlóképpen mint a szürke nyárnál, itt is a kallusz sejtjei vastagabb falúak.

4. Összefoglalás

A fák törzsein keletkező sérülések nyomán kialakuló hegszövet az egészséges szövetektől eltérő fölépítést és szerkezetet mutat. Az ilyen gyógyult sebzésekkel terhelt törzsek faanyagának szűkül a felhasználhatósági köre és ezzel értéke is csökken, természetesen kisebb lesz a kihozatal is.

Irodalom: 6 a szerkesztőségben.

BOTKA ZOLTÁN 1921–2001

Életének 80. évében elhunyt Botka Zoltán nyugalmazott minisztériumi főosztályvezető. Családja, barátai volt munkatársai február 6-án a Farkasréti temetőben kísérték utol-

só útjára. A munkatársak nevében Vernes István búcsúzott el.

Kedves Zoli!

Munkatársaid nevében nem a szakmai életutadat akarom felidézni, hanem azt az örökké optimista embert, aki sajátos megérzéssel gyűjtötte maga köré azokat, akikkel szívesen volt együtt. A valamikori minisztériumban és a bútoriparban dolgozók közül hosszan lehetne sorolni azokat a neveket, akik bármikor fordulhattak, és fordultak is hozzád nemcsak mint vezetőhöz, hanem mint barátához, és Te egyéniséged derűjével segítettel a

nehézségeken túljutni, a problémákat megoldani. Dolgozószobád ajtaja – ha rajtad múltott – soha nem volt zárva, és elsajátíthatatlan humorral nyitott voltán mindenre, ami új.

Egy adott kor adott lehetőségei között úgy mozgottál, mintha korlátok nem lennének, és erre a szemléletre biztattál minket is. Igyekezted az általad vezetett terület fejlesztésében a maximumot elérni, és ez húsz év távlatából visszatekintve – hibáival együtt – ténylegesen csúcs időszak volt. Meggyőződésem, hogy ha a ma kihívásaival kellene szembenézned, ugyanazzal a minden újjal szembeni fogékonysággal lennél sikeres, mint voltál annak idején. Úgy politizáltál, hogy nem politizáltál, úgy vezetél, hogy nem dirigáltál, csak „ember” voltál, jó ember.

Ezért rád különösen igaz Juhász Gyula gyönyörű gondolata:

*„Nem múlnak el, akik szívünkben élnek,
hiába szállnak árnyak, álmok, évek,
ők itt maradnak bennünk csendesen még...”*
Isten veled, nyugodj békében.

DR. KERESZTESI BÉLA **1922-2001**

A Farkasréti temetőben február 5-én helyezték végső nyugalomra Keresztesi Béla akadémikust, az Erdészeti Tudományos Intézet nyugalmazott igazgatóját. A 2001. január 15-én 79 esztendőskorában

elhunyt akadémikus 1946-ban szerezte meg az erdőmérnöki oklevelét. 1949-től az Alföld-fásítást felügyelő Veres Péter mellett dolgozott, majd 1953-ban, a kandidátusi fokozat megszerzése után a Földművelésügyi Minisztérium főerdőmérnökének nevezték ki. 1954-ben miniszteri megbízást kapott az erdőgazdaság és faipar fejlesztési koncepciójának kidolgozására – a tanulmány nyomán meginduló munka során 1979-ig több mint

egymillió hektár erdősítés valósult meg Magyarországon, amelyből félmillió hektár új terület volt.

Keresztesi akadémikust az úgynevezett jóléti erdő gondolatának úttörőjeként tartja nyilván a hazai és a nemzetközi szaktudomány. Egyik legfontosabb – számtalan szakkikben, tanulmányban, könyvben is hangoztatott – alapeszménye szerint az erdő nem tekinthető pusztán a mezőgazdasági ágazatok egyikének, hanem az az ember természeti környezetének egyik legfontosabb, folyamatosan fejlesztendő alkotórésze.

Az ERTI igazgatói tisztét 1960-tól 1987-ig töltötte be, és e minőségében számtalan nemzetközi hírű kutatást is vezetett. Fő szakterülete az akác termesztése és hasznosítása volt. A Magyar Tudományos Akadémia tagjaként több cikluson keresztül vezette a testület erdőszeti bizottságát.

Nyugodjon békében.

Dr. h. c. IGMÁNDY ZOLTÁN 1925–2000

Dr. Igmándy Zoltán nyugalmazott egyetemi tanár életének 76. évében 2000. december 10-én elhunyt. Klasszikus professzor volt, akit egyaránt tiszteltek tanítványai, kollégái.

Igmándy Zoltán 1925. október 9-én született Hajdúnánáson pedagógus családban. 1943-ban érettségizett szülővárosában, majd beiratkozott a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karára erdőmérnök hallgatónak. Egyetemi tanulmányait 1943–47 között végezte, erdőmérnöki oklevelét 1948. március 2-án szerezte meg.

Oklevele megszerzése után a szülőföld vonzotta vissza, így az állami erdészeti gazdálkodó szervezetben először Püspökladányban mint beosztott mérnök, majd Szolnokon mint erdőgondnok dolgozott.

1950-ben áthelyezték az Erdészeti Tudományos Intézetbe az Erdőművelési Osztály erdővédelmi csoportjához. A kutatómunkát dr. Györfi János professzor irányításával kezdte meg. Első kutatási témája az erdőgazdasági gyakorlatnak oly sok problémát okozó fenyőcsemete-dőlés vizsgálata és az ellene alkalmazható védekezési eljárás kidolgozása volt. A témát az MTA Növényvédelmi Kutató Intézet munkatárjaival együtt dolgozta ki és közös publikációkban adták közre eredményeiket. Már ekkor kezdett foglalkozni későbbi életművét képező, fákön élő taplógombákkal. Vizsgálta azok élet-tani, rendszertani vonatkozásait és az erdőgazdálkodási gyakorlati jelentőségüket. Ezzel kapcsolatosan terelődött figyelmére a cser növénykórtani problémáira.

1953 októberében saját kérésére áthelyezték az Erdőmérnöki Főiskola Erdővédelemtani Tanszékére tanársegédként munkakörbe. Szolgálati főnöke dr. Haracsi Lajos professzor, aki szintén az erdészeti növénykórtan és az erdővédelemtan jeles művelője volt és mindenben támogatta a fiatal oktató munkáját. Ennek köszönhetően 1956-ban elkészítette és benyújtotta a „Cserések növénykórtani vizsgálata” című kandidátusi értekezését és ennek alapján 1957. május 1-én a TMB a biológiai tudományok kandidátusává nyilvánította. Az akkor érvényes rendelkezések értelmében alma materünk 1960-ban műszaki doktorrá avatta.

A már említetten kívül további fontosabb kutatási témái voltak az akácerdők kórokozójának vizsgálata (tö- és törzskorhadás), a kitermelt és tárolt tölgy faanyag romlási folyamatának felderítése (szijácskorhadás), a magyar erdők csövestaplóinak feltárása, a kocsánytalan tölgypusztulás vizsgálata. A cser erdővédelmi problémáit tovább kutatva beha-

tóan foglalkozott az álgesztesedés problémájával és annak a faanyag minőségére gyakorolt hatásával.

1986-ban összeállította és megvédte a „Hazánk csövestapló (Polyporaceae s. l.) flórája és a fajok növénykórtani jelentősége” című akadémiai disszertációját és elnyerte a mezőgazdaság (erdészet) tudomány doktora címet. Publikációinak száma közel 120, amiből tudományos munka 90. Szerzője, illetve társszerzője 12 egyetemi jegyzetnek és tankönyvnek. Külföldi publikációinak száma 6.

Az 1957-ben megindult faipari mérnökképzés keretében kidolgozta az ipari faanyagvédelem-tan (később faanyagvédelem-tan) című tárgy tananyagát. A tantárgy oktatásán keresztül faipari mérnökök százait ismertette meg a faipar e fontos szakterületével. Végzett kutatómunkája is a gyakorlat számára adott eredményeket.

Egyetemi oktatói pályájának fontosabb dátumai: 1955. február 1-én egyetemi adjunktussá, majd 1960. augusztus 31-én egyetemi docenssé és 1969. július 1-jén egyetemi tanárrá nevezték ki. 1969–90 között az Erdővédelemtani Tanszék vezetője volt.

1965–69 között az Erdőmérnöki Kar dékánhelyettese, majd 1981–84 között az Erdészeti és Faipari Egyetem oktatási rektorhelyettese. Ezt követően két ciklusban az Erdőmérnöki Kar dékáni tisztségét látta el.

Nevéhez fűződik az erdészeti növényvédelmi szakmérnökképzés 1974-ben történt beindítása.

Élénken foglalkoztatta az egyetemi ifjúsági mozgalmak története, a témából 10 tanulmánya jelent meg. Hallgató korában az Ifjúsági Kör elnöke volt.

Kiemelkedő egyetemi munkásságáért az alma mater 1994-ben honoris causa díszdoktori elismerésben részesítette. 1998-ban aranydiplomában részesült.

Munkásságát számos állami és szakmai kitüntetéssel ismerték el. Így a Kiváló Dolgozó és a Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója kitüntetések mellett az Eötvös Loránd-díj, a Bedő Albert emlékérem, a Carol Clusius emlékérem és az Emberi Környezetért kitüntető jelvényt mondhatta magáénak. Életművét a Magyar Köztársaság Csillagrendje adományozásával ismerték el.

2001. január 4-én nagy részvét mellett helyeztük örök nyugalomra hamvait a soproni Szent Mihály temetőben. Sírján kedvenc fájából, tölgyfából készített kopjafa hirdeti emlékét, amelyet kegyelettel megőrizünk.

Dr. Varga Ferenc

Adó-számvitel-tb

1. SZJA, TB, EHO, MUNKAADÓI JÁRULÉK, ÁFA ÉS TAO

- 1.1. Az szja tv. 69. § (5) bek. b) pontja szerinti ajándék és reprezentáció utáni fizetési kötelezettségek 2001-ben:
 - szja: 44%;
 - tb-járulék: –
 - eho: 11%;
 - munkaadói járulék: –
- 1.2. Minden más adóköteles természetbeni juttatás után a következő fizetési kötelezettségekkel kell számolni:
 - szja: 44%;
 - tb-járulék: 31% (ha biztosított kapja);
 - eho: 11% (ha nem biztosított kapja). Nem kell eho-t fizetni, ha külföldi látunk vendégül, vagy külföldinek adunk ajándékot.
 - munkaadói járulék: 3%.
- 1.3. Az adómentes természetbeni juttatásokat az szja tv. 1. számú melléklet 8. pontja tartalmazza. Ilyen többek között:
 - Ha üzletpolitikai (reklám) célból bárkinek, azonos feltételekkel, nyilvános körülmények között adunk kedvezményt, terméket vagy szolgáltatást (8. 14.).
 - A kifizető által a magánszemélynek kifizetónként legfeljebb évi 3 alkalommal adott ajándék értékéből alkalmanként az 500 Ft-ot meg nem haladó összeg (8. 19.).
- 1.4. Kis értékű ajándék
 - Fogalma az áfa tv. szerint: ingyenesen és alkalmi jelleggel juttatott termék, amelynek adót is tartalmazó forgalmi értéke (vagy beszerzési ára, előállítási költsége szintén áfával együtt) nem haladja meg az 500 Ft-ot.
 - Nem minősül termékértékesítésnek a kis értékű ajándék – 7. § (3) c).
 - Ugyanakkor a kis értékű ajándék áfa-tartalma levonható előzetes áfa – 33. § (1) a).
- 1.5. Reprezentációs költség fogalma a tao tv. szerint:
 - üzleti vendéglátás,
 - üzleti ajándék és
 - ünnepségeken, gyűléseken felmerült költségek áfa és szja nélkül – tao tv. 4. § 33.
- 1.6. Vállalkozás érdekében felmerülő költség, ráfordítás (többek között):
 - Reprezentációs költség, valamint az üzletpolitikai (reklám) célból, bárkinek azonos feltételekkel és módon, nyilvános körülmények között adott kedvezmény, termék, szolgáltatás és ezekhez kapcsolódó, törvényen alapuló, az államháztartás valamely alrendszere számára történő kötelező befizetés (tao. tv. 3. számú melléklet B 2.).
2. TAO (kapcsolt vállalkozások)
 - 2001-től nem szerepel a kötelező fogalmi előírások között az, hogy a vállalkozásoknak egymással szerződéses kapcsolatban is kell állniuk,
 - új előírás viszont, hogy a többségi irányítást biztosító befolyás meghatározásához a közeli hozzátartozók szavazati jogát együttesen kell figyelembe venni – tao. tv. 4. § 23. f) és art. 15. § (1) és (4).
3. ÁFA (elkésztett számlák)
 - A költségvetési törvény 107. § (2). bekezdése – a 2000. novemberi túl szigorúra sikerült módosítást követően – újra szabályozta az áfa-törvény 36. § (2). bekezdését: e szerint a teljesítés időpontját magába foglaló adómegállapítási időszakra adott bevallásban a bevallás elkészítéséig, de legkésőbb az adómegállapítási időszakot követő hónap 20-áig (éves bevallóknál február 15-éig) érkezett számlák szerepeltethetők.
 - Az ezt követően kézhez vett számlában lévő levonható áfát a kézhezvétel napját magában foglaló adómegállapítási időszakban kell elszámolni.
 - A kézhezvétel időpontját az adózónak a számlán is igazolnia kell.
4. ADÓZÁS RENDJE
 - **Adatlap:** a munkáltatótól származó jövedelemről és az adóelőlegek levonásáról a munkaviszony (tagsági viszony) megszűnésekor adatlapot kell kiállítani.
 - **Családi adókedvezmény:** az adatlapnak tartalmaznia kell az adóalap megállapításakor figyelembe vett családi adókedvezmény összegét is (az adatlap megjelent az Adó és Ellenőrzési Értékesítő 2001/1. számában).
5. SZÁMVITELI TÖRVÉNY (számla aláírása)
 - A számlát, egyszerűsített számlát, számlát helyettesítő okmányt a gazdálkodó képviselőjére jogosult személynek vagy az általa feljogosított személynek (olvasható) aláírásával kell igazolnia – szvt. 167. § (3).

• Kivételt képez ez alól az a vállalkozás, amely folyamatosan és nagy tömegben állít elő számlát – (4). bekezdés.

6. TB-TÖRVÉNY (járulékalap)

- A járulékfizetési kötelezettség alapja 2001. január hónapban még 25 500 Ft az alábbi esetekben:
 - a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében személyesen munkát végző személyek,
 - a járulékokat a minimálbér alapján fizető társas vállalkozó és egyéni vállalkozó,
 - és a 11%-os egészségbiztosítási járulékot fizető magánszemély esetében.
- Ha a minimálbér összege évközben nem változik, a fenti esetekben a járulékfizetési kötelezettség legalább 465 500 Ft alapján ($1 \times 25\,000 + 11 \times 40\,000$ Ft) kell teljesíteni (ez az összeg a kieső idők arányában csökkenhet).
- Ha a járulékokat nem teljes naptári hónapra kell megállapítani, akkor a járulékalap naptári napi összege 1 333,33 Ft (Adó és Ellenőrzési Értékesítő 2001/2. 231. oldal).

7. KÖTELEZŐ EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁS

- **Jövedelemigazolás:** 2001. január 1-jétől, ha megszűnik a 3%-os egészségbiztosítási járulék fizetési kötelezettséggel járó jogviszony, a foglalkoztató a „jövedelemigazolás az egészségbiztosítási ellátások megállapításához” elnevezésű szigorú számadású nyomtatványt köteles kiállítani.
- **Igazolvány:** az előbbivel összefüggésben a szükséges adatokat ki kell tölteni az „Igazolvány a biztosítási jogviszonyról és az egészségbiztosítási ellátásról” elnevezésű nyomtatványon – 217/1997 (XII. 01.) Korm. rendelet 37/A §.

8. SZAKKÉPZÉSRŐL SZÓLÓ 1993. ÉVI LXXVI. TÖRVÉNY

A költségvetési törvény 87. §-a módosította a szakképzésről szóló törvény 44. § (2). bekezdését. E szerint a tanuló pénzbeli juttatásának havi mértéke:

- 2001-ben a minimálbér legalább 7%-a,
- 2002-ben a minimálbér 6%-a (2000-ben 10% volt).

9. KISVÁLLALKOZÓI KEDVEZMÉNY

- 9.1. Az adózás előtti eredmény csökkentésének lehetősége
 - Kik vehetik igénybe? Az év utolsó napján mikro- és kisvállalkozásnak minősülő olyan vállalkozások, amelyek tagjai (részvényesei) az adóév egészében magánszemélyek – tao. tv. 7. § (1). zs és (11).
 - Igénybe vehető a tv. előírásai szerint: korábban még használatba nem vett ingatlan (kivéve az üzemműködésen kívüli ingatlan), a tenyészállat, továbbá a korábban használatba nem vett műszaki berendezések, gépek és járművek után.
 - Igénybe vehető a 8/2001. állásfoglalás alapján: még használatba nem vett ingatlan üzembe helyezése érdekében 2000. évet követően felmerült beruházási költség után is.
 - Nem vehető igénybe a kedvezmény ugyanakkor a 2000-ben felmerült beruházási költségekre akkor sem, ha az üzembe helyezése 2000. évet követő időpont.
 - Maximális összege: az adózás előtti eredmény, de legfeljebb 10 millió Ft – (12).
- 9.2. Adóelőleg-fizetési kedvezmények
 - 2001. január 1.–június 30-ig terjedő időszakra vonatkozó adóelőleg-kedvezmény (havi 150 ezer Ft-ot meghaladó részt, illetve a negyedévi 450 ezer Ft-ot meghaladó részt kell csak megfizetni).
 - Igénybe vehetik azok, akik 2000. december 31-én mikro- és kisvállalkozásnak minősülnek és erről az adóhatóság felé 2001. február 15-éig nyilatkozatot tesznek – 29/C § (10)–(11).
 - 2001. július 1.–2002. június 30-ig terjedő időszakra vonatkozó adóelőleg-kedvezmény (a fizetendő adónak az 1,8 millió Ft-ot meghaladó részét kell megfizetni).
 - Azok vehetik igénybe, akik a 2000. évre vonatkozó adóévről szóló bevallás benyújtásának napján mikro- és kisvállalkozásnak minősülnek – (12).

9.3. Kamatkedvezmény (adókedvezmény)

- A kedvezmény mértéke: 2000. december 31-ét követően megkötött hitelszerződés alapján tárgyi eszköz beszerzéséhez, előállításához pénzügyi intézménytől igénybe vett hitel kamata után 40% kamatkedvezmény; adóévente max. 5 millió Ft.
- Kik vehetik igénybe? Akik a hitelszerződés megkötésének teljes adóévében kis- és középvállalkozásnak minősülnek, és az adóév utolsó napján az adott tárgyi eszköz nyilvántartásukban szerepel. Utóljára abban az adóévben vehető igénybe a kedvezmény, amelyben a hitelt az eredeti szerződés szerint vissza kell fizetni – 22/A §.

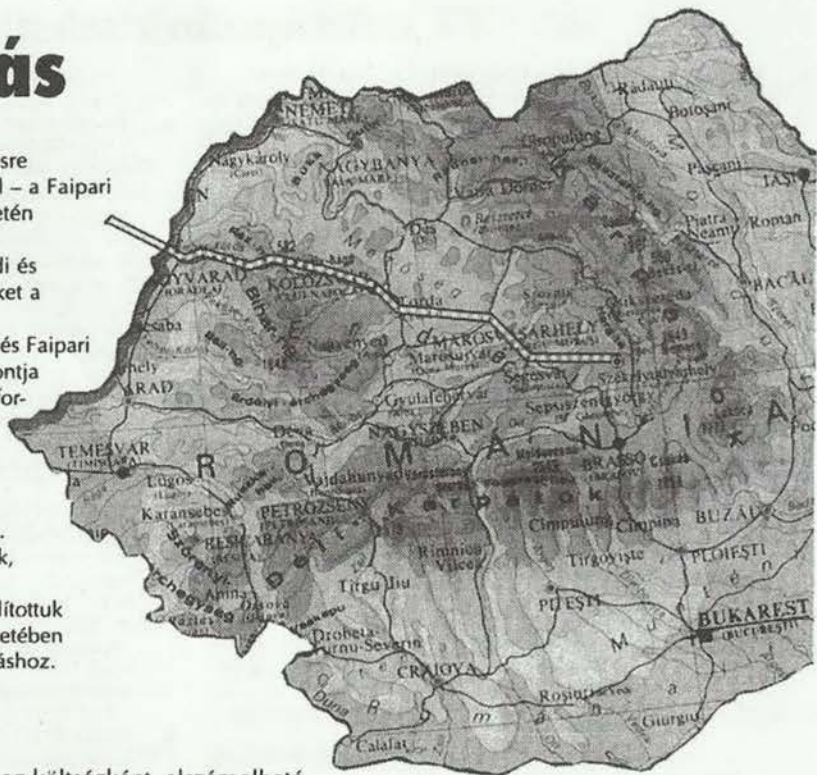
Erdélyi utazás

2001. május 16–20-ig kerül megrendezésre Székelyudvarhelyen – immár 9. alkalommal – a Faipari Szakmai Napok rendezvény, amelynek keretén belül vásárra, termékiállításra és szakmai rendezvényekre kerül sor. A vásáron belföldi és külföldi faipari cégek mutatják be termékeiket a szakma egész területéről.

Az eddig általunk, az Országos Asztalos- és Faipari Szövetség által szervezett külföldi utak célpontja üzemi- és vásárlátogatások voltak, az idegenforgalmi nevezetességek megtekintésére nem, vagy csak ritkán jutott idő.

Erdély nagyon sok természeti szépséget, látnivalót, magyar vonatkozású történelmi emléket tartogat az odautazók számára. Az ezekkel való megismerkedést, úgy érezzük, nem szabad kihagyni egy erdélyi út során.

Ezt a programunkat e gondolat alapján állítottuk össze, bízva abban, hogy a helyszínek ismeretében sok tagtársunk, olvasónk kap kedvet az utazáshoz.

RÉSZVÉTELI DÍJ:

OAFSZ-tagoknak 40.700 Ft,

nem tagoknak 44.700 Ft, amely összeg költségként elszámolható.

Jelentkezési határidő: 2001. március 28. (OAFSZ, 9002 Győr, Pf. 464)

A részvételi díj tartalmazza az utazást és a szállást félpanziós ellátással, és a biztosítás költségeit.

2001. május 16., szerda

- Indulás Budapestről a reggeli órákban
- Torockón az Európa Nostra-díjas, eredeti formájában megőrzött népi építészeti együttes megtekintése
- Este érkezés Székelyudvarhelyre

2001. május 17., csütörtök

- Székelyudvarhely: Famos Rt. bútorgyár látogatása
- Vállalkozók találkozója a Faipar 2001 rendezvény keretén belül
- Faipar 2001 vásárlátogatás
- A Haáz Rezső Múzeum restaurált, festett bútorainak a megtekintése

2001. május 18., péntek

- A parajdi sóbánya megtekintése
- Egy faházépítő cég látogatása – Monolit Kft., Gyergyószentmiklós
- Gyergyószárhegy – Lázár-kastély
- Az Orbán Balázs síremlék megtekintése Szejkén
- Tábornút melletti szabadterei vacsora Szejkefürdőn. A Faipar 2001 rendezvény záróünnepsége

2001. május 19., szombat

- Fűrészüzem-látogatás – Reisen Kft., Zeteváralja
- Hagományos mesterségek bemutatója Zetelákon (székelykapufaragás, lópatkolás, kötélverés, fonás-szövés)
- Búcsúvacsora

2001. május 20., vasárnap

- Hazautazás

Szállás: Székelyudvarhelyen, közepkategóriájú szállodában, 2 ágyas szobákban.

Utazás: autóbusszal, *ellátás:* félpanzió.

Név:

Cím:

Telefon/fax: Tagkártya száma:

További résztvevők:

Címe:

Jelentkezem az **Országos Asztalos- és Faipari Szövetség** által meghirdetett erdélyi útra. Vállalom, hogy a részvételi díjat a szervező által küldött csekken 10 napon belül befizetem.

aláírás:

JELENTKEZÉSI LAP

SOPRONI FAIPAROS TALÁLKOZÓ

Kedves Kollégák!

Tisztelettel értesítjük, hogy a Faipari Tudományos Egyesület, együttműködve a Nyugat-Magyarországi Egyetemmel, valamint az Országos Asztalos és Faipari Szövetséggel,

2001. augusztus 22–25. között

XI. ORSZÁGOS FAIPAROS TALÁLKOZÓT LIGNO-NOVUM 2001 szakkiállítást

szervez Sopronban a következő előzetes programmal:

Augusztus 22. 11.00 órákor szerda	LIGNO-NOVUM kiállítás megnyitója A kiállítás megtekintése
15.00 órákor	Oktatási kiállítás megnyitója
17.30 órákor	Kosárlabda gála
20.00 órákor	Kerti parti a Hotel Sziesztában (zene, tánc, tombola)
Augusztus 23. 10.00 órákor csütörtök	Konferencia Faipari hulladékhasznosítás
15.00 órákor	Faipari Tudományos Egyesület ünnepi közgyűlése Öreg Fás Diákok közgyűlése Nyugat-Magyarországi Egyetemen
20.00 órákor	Öreg Fás Diákok szakestélye
Augusztus 24. egész nap péntek	Oktatási program
Augusztus 25. egész nap szombat 18.00 órákor	Oktatási program A kiállítás zárása

Költségek:

Szállás: Hotel Maróni

1 ágyas szobában 7700 Ft/éj

2 ágyas szobában 5500 Ft/éj/fő

Regisztrációs költség: 2000 Ft

FIGYELEM!

A FATE standon a szakestély invitáló cédula átvehető.
Ugyanitt az Öreg Fás tagdíj befizethető.

Jelentkezés és részletes információ

FAIPARI TUDOMÁNYOS EGYESÜLET

1027 Budapest, Fő u. 68.

Telefon/fax: 201-9929.

Vegyen részt Ön is Magyarország legnagyobb faipari vásárán!

**Várjuk
jelentkezését:**

PROGRAM
KIÁLLÍTÁSSZERVEZŐ KFT

H - 9400 Sopron
Virágoskert u. 3.
Tel. & Fax:
99/524-580,
99/334-840

E.mail:
progs3@ax.hu
internet cím:
www.sopron.hu
/kiallitas-messe-fair/

Czibula Miklós
igazgató

Horváth Péter
műszaki ig.

Langné Cs. Magdolna
szervező

1991.

SOPRON

2001.

SOPRON

2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011.

SOPRON

Asztalos-, Faipari és Erdészeti Szakkiállítások
Fachmesse für Forstwirtschaft und Holzindustrie
Forestry and Wood Industry Fair
SOPRON
2001. augusztus 22-25.